

NASJONALBIBLIOTEKET

ÅRSRAPPORT
2020

● ●
/ /

**2020 har vært et
anstrengende år for
Nasjonalbiblioteket,
men det har
også vært et av de
stolteste.**

FRA LEDERS BERETNING

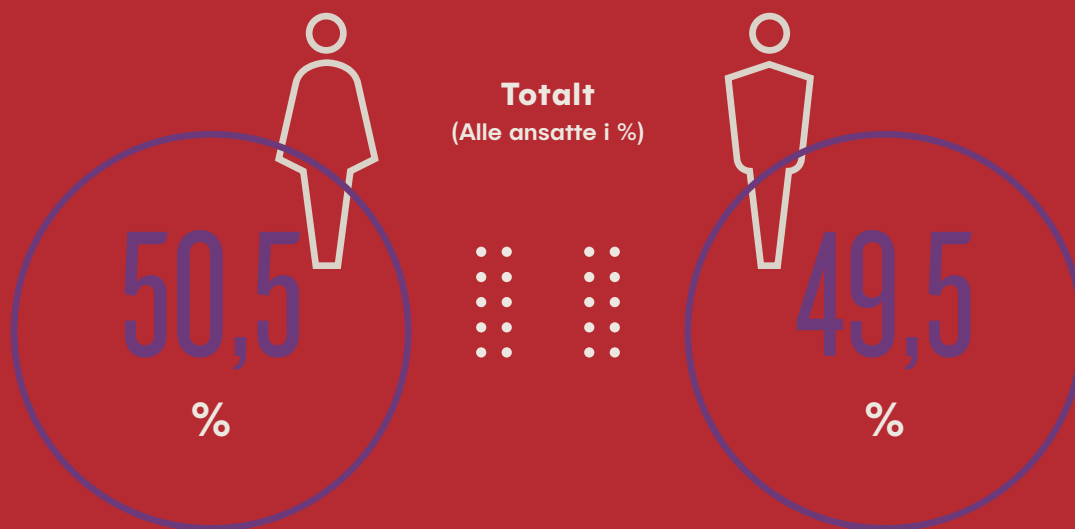
/ /
● ●

NASJONALBIBLIOTEKET

ÅRSRAPPORT
2020

Likestilling 2020 – kjønnsfordeling

Lederstillinger

Nøkkeltall fra årsregnskapet

	2018	2019	2020
Årsverk	417,5	424,2	460,8
Tildeling post 01–99 *	565,3	592,1	688,2
Utfnyttelsesgradsgrad post 01–29	95 %	98 %	95 %
Lønnsdel	51,5 %	51,4 %	51,6 %
Lønnsutgifter per årsverk	682 461	699 559	719 597
Tildeling post 80	50,9	52,0	52,4

* Tallene er eksklusive overføringer fra året før, post 80 og inntekter. Tildelingen ble delt i 2020: 49,1 millioner fra tildelingsbrev 2020 og 3,3 millioner fra overskuddet til Norsk Tipping (Spillemiddelloverskudd).

Lesesalen på Universitetsbiblioteket, i dag Nasjonalbiblioteket i Oslo.
Ukjent fotograf og årstall.

Innhold

Del I	Leders beretning	5
Del II	Introduksjon til virksomheten og hovedtall	9
Del III	Aktiviteter og resultater i 2020	13
Del IV	Styring og kontroll i virksomheten	39
Del V	Vurdering av framtidsutsikter	45
Del VI	Årsregnskap	47

DEL I

LEDERS BERETNING

UNNTAKET SOM ALDRI TOK SLUTT

Før nyttår 2019 hadde de færreste av oss hørt om den kinesiske byen Wuhan. Før nyttår 2019 kunne de færreste av oss forestille seg at vi skulle slutte å ta hverandre i hånda, langt mindre at isolasjon og karantene snart skulle bli den nye normalen. Før nyttår 2019 trodde vi på Nasjonalbiblioteket at den store arkiv- og museumsdigitaliserings-satsinga, hvor vi skulle ansette sytti nye medarbeidere

på et halvt år, ville være den største, nesten umulige, oppgaven vi sto foran i 2020. Før nyttår 2019 kunne vi rett og slett ikke forestille oss 2020.

Når dette skrives, har vi levd snart et helt år i denne unntakstilstanden som tilsynelatende aldri tar slutt. Når vi ser folk som klemmer hverandre i gamle filmer og TV-serier, grøsser det i oss fordi skuespillerne på skjermen åpenbart bryter med smittevernreglene. Unntakstilstanden er i ferd med å bli regelen, og vi glemmer nesten hvordan livet var før det sto antibac i alle inngangspartier og det blei like vanlig å ha ansiktsmasker som leppepomade i veska.

Det er få av oss som kommer til å sette 2020 på topp-ti-lista over år vi ønsker å gjenoppleve. Men det er ikke bare et katastrofeår, det er også et år hvor vi i Norge, og vi på Nasjonalbiblioteket, har fått til utrolige ting sammen. Da Norge stengte ned, var to oppgaver overordna andre for Nasjonalbiblioteket – i tillegg til smittevern som sjølsagt var viktigere enn alt.

Vi ville for det første sørge for at vi opprettholdt mest mulig av vår vanlige aktivitet. Sjøl om folk måtte jobbe hjemmefra eller betjene maskiner med to meters avstand til hverandre, sjøl om vi måtte frakte materiale hjem til folk for registrering på hjemmekontor, eller om vi måtte innføre skift og kohorter i arbeidsstokken, skulle vi fortsette å levere. Dette har vært ekstremt viktig for oss. Vi forvalter til sammen 600 millioner av fellesskapets midler hvert år fordi det arbeidet vi gjør er viktig. Får vi ikke gjort arbeidet nå, vil det koste oss og samfunnet i framtida. Vårt bidrag til dugnaden er også å sikre at det økonomiske tapet for fellesskapet blir minst mulig. I tillegg er det å ha et meningsfullt arbeidsliv viktig, ikke minst i en periode som koronaen, og sammen har vi sikra at vi har hatt meningsfullt arbeid å gå til gjennom hele 2020.

Det at Nasjonalbiblioteket er lokalisert to steder, og at arbeidsprosessene våre allerede er gjennomdigitaliserte, gjorde det enkelt for oss å slå over til å jobbe hjemmefra og møtes på skjerm. Samtidig blei det mulig å spre digitaliseringsproduksjonen over større areal og gjøre den smittesikker, nettopp fordi mange hadde hjemmekontor. Vi jobba tett sammen om å få til dette, med ukentlige møter mellom ledelsen og de tillitsvalgte, jevnlig koronabrev fra ledelsen til alle ansatte, digitale seksjons- og avdelingsmøter og fem hundre medarbeidere som virkelig satte alt inn på å løse problemene langs veien. Denne årsmeldinga viser mer enn noe at vi fikk det til.

Digitaliseringsproduksjonen har vokst, vi har tatt imot og katalogisert materiale som aldri før, og vi har oppbemanna med over sytti ansatte i Rana, lært opp folk og etablert helt nye produksjonslinjer og arbeidssteder midt under nedstenginga. Det siste var som nevnt et ganske ambisiøst prosjekt allerede før koronaen traff oss, ingenting kunne starte før statsbudsjettet blei endelig vedtatt i desember, men like fullt var vi i mål til sommeren 2020, slik vi planla før koronaen traff oss.

Den andre hovedoppgaven vår var å etablere nye tjenester som erstatning for de fysiske som blei stengt ned. Den 12. mars stengte alle landets bibliotek dørene. I de fleste land i verden betydde tilsvarende nedstenging at så vel befolkninga som forskere, studenter og skoleelever mista tilgangen til innholdet i bibliotekene. Så ikke i Norge. Takka være Nasjonalbibliotekets digitalisering av egen samling, fantes 600 000 bøker, stort sett alt gitt ut i Norge, 2,5 millioner aviser og mange titusen tidsskrift i nettbiblioteket. Men de var digitaliserte, og for de aller fleste var de utilgjengelige. I løpet av den første uka etter nedstenginga hadde Nasjonalbiblioteket sammen med Forleggerforeningen, forfatterorganisasjonene og Utdanningsdirektoratet kommet opp med en avtale som ga hele nasjonen et digitalt koronabibliotek. Bøker, aviser og tidsskrift blei tilgjengelige for alle. For studenter, lærere elever og forskere via feideinnlogging, og for alle andre via digital søknad i bibliotek.

Dette biblioteket var i seks uker landets største og nesten eneste bibliotektilbud, og det var i funksjon helt til alle skoler og høyere læresteder hadde gjennomført sine semestre. Over 100 000 unike brukere i uka forteller om en voldsom utbredelse. Til sammen var det i overkant av 1,8 millioner besøk i nettbiblioteket i de tre månedene det varte. Samtidig gikk regjeringen inn og omdisponerte midlene i bibliotekstrategien. Nasjonalbiblioteket delte i løpet av få uker ut nesten 30 millioner til innkjøp

av e-bøker, lydbøker og formidling av digitalt innhold i landets folkebibliotek. Denne innsatsen medførte en umiddelbar vekst i tilgangen på e-bøker, og utover høsten, da e-lydbøkene endelig kom for salg for bibliotekutlån, blei også disse tilgjengelige. I tillegg utvikla vi raskt egne digitale bibliotektenester som «Spør biblioteket», og vi fant måter å åpne spesiallesesalen på, når det var avgjørende for forskere å se det fysiske materialet.

Alle Nasjonalbibliotekets utstillinger, inkludert den nyåpna permanente utstillinga Opplyst, blei stengt ned med umiddelbar virkning i mars, og har knapt vært åpna siden. Det har kun vært mulig å lage fysiske arrangement med publikum i korte perioder siden den gang. Nasjonalbiblioteket snudde seg rundt umiddelbart også på dette feltet, og satte i gang ny og forsterka digital formidling. Gjennom podkaster, videoreportasjer, sosiale medier, digital formidling og en lang rekke digitale arrangement og foredrag har Nasjonalbibliotekets formidling av kulturarven nådd ut til tusenvis av mennesker i hele landet under koronaen. Fagseminarer og forskningsprosjekter fant nye digitale former, og en hel rekke av Nasjonalbibliotekets fagfolk har fått vise fram kunnskapen og samlinga gjennom den digitale formidlinga. Vi holdt oss aktuelle gjennom hele året, enten det var pest og pandemi eller svart historie som var temaet. Og vi nådde ut til hele landet. Til sammen nærmere 150 000 publikummere har fulgt et av Nasjonalbibliotekets arrangement i løpet av 2020. Det er en vekst på over 270 prosent.

2020 har vært et anstrengende år for Nasjonalbiblioteket, men det har også vært et av de stolteste. Om man leser denne årsmeldinga, vil man se en institusjon som har snudd seg og omstilt seg raskt etter forholdene, som har bidratt både ved å gjøre jobben vår, gjennom smittesikring og gjennom å skape nye tilbud og tjenester under koronaen.

Nasjonalbiblioteket har aldri digitalisert så mye som i 2020, aldri tatt imot så mange nyansatte, aldri hatt så mye materiale digitalt tilgjengelig. Aldri har så mange brukt nettbiblioteket som i 2020, og aldri har så mange mennesker i hele Norge sett eller hørt formidlinga til Nasjonalbiblioteket. Koronaåret har virkelig vist at vi er det navnet tilsier, et nasjonalt bibliotek. Vi er stolte av det vi har fått til. God lesning!

Oslo, 15.03.2021

Aslak Sira Myhre

DIREKTØR, NASJONALBIBLIOTEKET

DEL II

INTRODUKSJON TIL VIRKSOMHETEN OG HOVEDTALL

NASJONALBIBLIOTEKET ER VÅR FELLES HUKOMMELSE.

Nasjonaltbiblioteket skal sikre og bevare pliktavlevert materiale og andre samlinger, arbeide aktivt for å gjøre samlingene og informasjon om disse tilgjengelig, samt bidra til utvikling av folkebiblioteksektoren og lokalhistoriefeltet. Herunder skal Nasjonalbiblioteket:

- ta vare på og sikre for gjenbruk den publiserte norske kunnskaps- og kulturarven.
- digitalisere dokumentbasert kulturarv fra norske arkiv, bibliotek og museer og bidra til at den blir tilgjengelig for det norske folk.
- gjennom sin samling, sine formidlingsverktøy og sin fagkompetanse være kilde og infrastruktur både for egen og andres forskning og utviklingsarbeid. Nasjonalbiblioteket skal løse sine oppgaver på en måte som kan måle seg i effektivitet med de beste tilsvarende institusjoner internasjonalt.

Nasjonalbiblioteket skal bidra til at biblioteksektoren styrkes som aktiv formidler av kunnskap og kulturarv, og legge til rette for at folkebibliotekene blir aktuelle og uavhengige møteplasser og arenaer for offentlig samtale og debatt. Herunder skal Nasjonalbiblioteket:

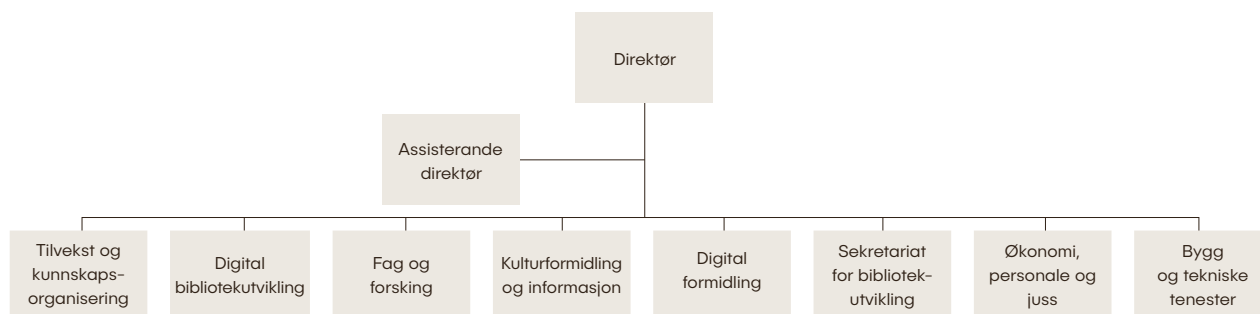
- bidra til at norske folkebibliotek utvikler seg som lokale kunnskaps- og kultursentre, og utvikle nasjonal infrastruktur for biblioteksektoren.
- gjennom utvikling av nettbiblioteket og aktive formidlingstiltak styrke interessen for og bevisstheten om kunnskaps- og kulturarven.

NASJONALBIBLIOTEKETS SAMFUNNSBIDRAG

Innsatsfaktorer og rammevilkår	Aktiviteter	Produkter og tjenester	Brukereffekter	Samfunns effekter
<ul style="list-style-type: none"> • 757 millioner kroner • pliktavleveringslova • bibliotekloven • åndsverkloven 	<ul style="list-style-type: none"> • mottak av pliktavlevert og annet materiale • kunnskapsorganisering • digitalisering • bevaring • tilgjengeliggjøring av materialet • formidling • forskning og utvikling (FoU) • avklaring av rettigheter • tjenesteutvikling • kunnskapsutvikling • forvaltning av tilskudd 	<ul style="list-style-type: none"> • nettbaserte bibliotek-tjenester for alle medium • norsk digital språkbank • nasjonalmultigrafier • metadata og andre gjenfinningsverktøy • depotbiblioteker • infrastruktur for forskning • referansetjenester, rådgivning og kompetansedeling • sikker langtidbevaring av norsk kulturarv • digital infrastruktur for norske biblioteker 	<ul style="list-style-type: none"> • gir alle enkel tilgang til kulturarven • lar forskere, studenter og andre fagfolk finne og bruke kunnskaps-, språk- og kulturhistorien • gir sterkere tilknytning til historien • gir bedre bibliotekstjenester for hele befolkningen 	<ul style="list-style-type: none"> • skaper identitet og tilknytning • bidrar til kunnskap, som interesse og bevissthet om norsk kultur-, kunnskaps- og språkarv • styrker norsk offentlighet og utvikler fellesarenaer for debatt • gir alle enkel tilgang til norsk publiseringshistorie og kulturliv

ORGANISASJON

ØKONOMI OG RESSURSBRUK

Nasjonalbiblioteket er et bruttofinansiert forvaltningsorgan under Kulturdepartementet. Budsjettrammen til Nasjonalbiblioteket til ordinær drift var på 618 millioner kroner i 2020. Det inkluderer en styrket satsing på

digitalisering og formidling av kulturarvmateriale, blant annet gjennom opprettelsen av 70 nye stillinger ved digitaliseringsanlegget i Mo i Rana.

NØKKELTALL FRA ÅRSREGNSKAPET	2018	2019	2020
Årsverk	417,5	424,2	460,8
Tildeling post 01–99. Tallene er eksklusive overføringer fra året før, post 80 og inntekter*	565,3	592,1	688,2
Utnyttelsesgradsgrad post 01–29	95 %	98 %	95 %
Lønnsdel	51,5 %	51,4 %	51,6 %
Lønnsutgifter per årsverk	682 461	699 559	719 597
Tildeling post 80	50,9	52,0	52,4

* Tildelingen ble delt i 2020: 49,1 millioner fra tildelingsbrev 2020 og 3,3 millioner fra overskuddet til Norsk Tipping (spillemiddeloverskudd).

→ Christiania roklub i fri ufoldelse. Billedet er tatt av Anders Beer-Wilse i 1904.

DEL III

AKTIVITETER OG RESULTATER I 2020

13. MARS 2020:

Nasjonallbiblioteket hadde så vidt rukket å rulle inn den røde løperen etter den storstilte åpningen av utstillingen *Opplyst. Glimt fra en kulturhistorie* da landet stengte. Utstillingen hadde vært åpen i to knappe uker da Nasjonalbiblioteket lukket dørene for publikum.

Flere år med digital satsing gjorde Nasjonalbiblioteket spesielt godt rustet til ikke bare å opprettholde, men *styrke* tilbudet til landet i krisetider.

FORMIDLING

Krisepakke og rekordtall under nedstengingen

Den 13. mars stengte alle landets bibliotek. Alle som tidligere hadde benyttet seg av biblioteket på skolen, på universitetet, på høyskolen og på sitt lokale folkebibliotek, sto plutselig uten et tilbud. I løpet av den første, kritiske uken av den nasjonale nedstengingen lyktes det Nasjonalbiblioteket, i samarbeid med regjeringen, utdanningsdirektoratet og opphavsrettsorganisasjonene, å få på plass en avtale som er unik på verdensbasis. Avtalen med Forleggerforeningen og forfatterorganisasjonene sørget for et digitalt bibliotektilbud for hele landet som sto klart til bruk allerede den 30. mars. Regningen for denne avtalen ble delt likt mellom Nasjonalbiblioteket og Utdanningsdirektoratet.

2020

13. mars

Huset stenges

Solli plass stenges for publikum. Bibliotekarene går over til å svare på henvendelser kun digitalt og over telefon.

20. mars

Digitalt arrangementsprogram

Nasjonalbiblioteket presenterer et heldigitalt arrangementsprogram for våren.

23. mars

Krisepakke lanseres

En unik avtale om utvidet tilgang til Nettbiblioteket kommer på plass. Det blir bestemt at tippemiddeloverskuddet skal brukes til digital formidling i bibliotekene.

30. mars

Utvidet tilgang

En digital løsning med flere samtidige løsninger er på plass, og publikum kan høste fruktene av den nye avtalen.

2. juni

Gradvis gjenåpning

Utstillingene og kafeen på Solli plass åpner for publikum. En uke senere åpner veiledningen, og to uker senere er hele huset åpent. Flere av de digitale tilbudene fortsetter.

Begrenset til 30 samtidige brukere per bok fikk alle tilknyttet en skole, et universitet eller en høyskole tilgang til digitale bøker fram til 2020. På den måten kunne for eksempel en skoleklasse på 30 elever sitte på hver sin PC og lese den samme boken samtidig. Bruksmønsteret tyder på at tilgangen ble brukt etter intensjonen. Samtidig åpnet avtalen for den samme tilgangen for alle som ønsket å bruke samlingen til forskning og dokumentasjon. Tilgangen ble gitt etter søknad til Nasjonalbiblioteket og var begrenset til fire samtidige brukere per bok.

Resultatet av denne avtalen var at 20 000 personer benyttet seg av nettbiblioteket hver eneste dag i den første perioden med nedstenging. De som benyttet seg av tilbudet i størst grad, var landets studenter. Fordi Nasjonalbiblioteket prioriterte å digitalisere nyere bøker da landet stengte, hadde studenter og andre

brukere tilgang på et høyt antall bøker fra perioden 2010–2020. Omtrent 20 000 bøker fra denne perioden ble digitalisert i 2020. Gjennomsnittlig antall brukere av nb.no per uke har i 2020 vært rekordhøye 151 100. Det er nesten tre ganger så mange personer som så på sesongfinalen av det populære realityprogrammet «Paradise Hotel» våren 2020.

”

Flere år med digital satsing gjorde Nasjonalbiblioteket spesielt godt rustet til ikke bare å opprettholde, men styrke tilbudet til landet i krisetider.

NY STRØMMETJENESTE FOR MUSIKK

I desember 2020 ble betatjenesten for strømming av 78-plater lansert. I flere år har Nasjonalbiblioteket, etter avtale med opphavsrettsverket TONO, digitalisert tiftusenvis av spor fra 78-plater utgitt i Norge. Gjennom Nettbiblioteket kan publikum nå velge mellom omtrent 20 000 lydspor. De digitaliserte 78-platene er utgitt mellom 1905 og 1958, og inneholder et bredt utvalg av norsk musikk, med alt fra Adolf Østbye til Alf Prøysen og Nora Brockstedt.

En annen musikkteneste, NB Noter, ble tilgjengelig for publikum i 2020. NB Noter er en publiseringstjeneste for norsk samtidsmusikk, der orkestre og musikere både i Norge og internasjonalt kan finne fram til musikk fra 1940-årene og fram til i dag. Den digitale notekatalogen inneholder så langt 15 700 verk av 376 norske komponister.

Nasjonalbibliografien har òg fått sin egen nettside, som omfatter både tidsskrift, bøker, kart, artikler og musikk.

På grunn av den uventede krisesituasjonen ble det nødvendig å omprioritere hele den nasjonale bibliotekstrategien, som opprinnelig skulle gjelde perioden 2020–2023. Strategien, som legger opp til at Nasjonalbiblioteket årlig skal dele ut midler fra tippemiddeloverskuddet til forsknings-, samarbeids- og utviklingsprosjekter i bibliotekene, ble utsatt med et år, slik at den nå gjelder for perioden 2021–2024. Midlene for 2020 ble brukt til digital formidling i bibliotekene. 20 millioner kroner ble fordelt til fylkesbibliotekene, til innkjøp av e-bøker. Fordelingen ble gjort i henhold til fylkenes folketall. I tillegg omdisponerte Nasjonalbiblioteket noen av tippemidlene til tilskudd til digital formidling. Lanseringen av et digitalt nasjonalt lånekort ga tilgang til nasjonale bibliotektenester via ID-porten.

Aviser fra Sandefjord til Steinkjer med ny Amedia-avtale

Omtrent en måned før landet stengte ned, inngikk Nasjonalbiblioteket en avtale med Amedia. Dette var resultatet av et langvarig samarbeid. Avtalen innebar at 500 000 aviser ble lagt åpent tilgjengelig i Nettbiblioteket. 73 lokalaviser og deres 48 historiske forløpere var inkludert i avtalen.

Da landet stengte ned, hadde publikum tilgang til mer enn 1 334 000 historiske aviser hjemmefra, over halvparten av alle avisene i den digitale avissamlingen. Det tilsvarer 760 kilometer med aviser hvis du bretter dem ut og legger dem etter hverandre. Med andre ord ville man kunne gå på aviser helt fra Sandefjord til Steinkjer, og fortsatt ha godt med lesestoff igjen til turen.

↓ Aftenpostens avispakkeri i 1935, ukjent fotograf.
Utgiver: Henriksen & Steen.

Flere formidlingskanaler

Med stengte bibliotek ble det desto viktigere for Nasjonalbiblioteket å nå ut til befolkningen med både relevant informasjon og redaksjonelt innhold på digitale flater i 2020. Året medførte en betydelig økning i antall følgere på sosiale medier, der mye av informasjonsdelingen og den digitale kulturformidlingen har foregått. I tillegg til å nå ut til et bredt, allment publikum gjennom hovedkanaler i sosiale medier, har Nasjonalbiblioteket i 2020 laget nye, spesialiserte kontoer for å nå bestemte grupper med tilpasset informasjon. Facebook-kontoen «Spør Nasjonalbiblioteket» ble opprettet for å gi publikum direkte kontakt med Nasjonalbibliotekets veiledning i sosiale medier. Også Facebook-kontoene «NB Noter» og «NB Språkbanken» ble lansert i 2020.

Digital kulturformidling

Via sosiale medier, nettsidene nb.no og andre publiseringsplattformer har Nasjonalbibliotekets digitale kulturformidling nådd flere enn noensinne i 2020. Nasjonalbibliotekets podkaster hadde 328 846 avspillinger i 2020, og formidlingssidene «Historier fra samlingen» med populærvitenskapelige artikler og videoreportasjer hadde 112 594 besøk.

En rask heldigitalisering av arrangementsproduksjonen førte til rekordtall i både antall arrangementer og antall publikummere. 147 013 publikummere deltok på de til sammen 200 arrangementene enten fysisk og digitalt – en økning på 276 prosent fra 2019. Det innebar en fire-dobling av de digitalt besøkende. Heldigitaliseringen innebar en større geografisk spredning i publikum.

Sentralt for den digitale formidlingen på alle flater har vært å bidra med et historisk blick på aktuelle samfunnsdebatter, og i 2020 ble dette viktigere enn noensinne. Nasjonalbiblioteket har blant annet opprettet en egen formidlingsside viet til fortidens epidemier, med tidslinje, digitale foredrag, artikler, videoreportasjer og direkte innganger til digitalt kildemateriale.

NASJONALBIBLIOTEKETS PODKASTER

Podkasten «Gamle greier» gir kulturhistoriske dyptdykk i Nasjonalbibliotekets samlinger, litterære samtaler og foredrag om kjente og ukjente hendelser fra vår nære og eldre historie. I podkasten «NB:arrangement» kan du lytte til gode formidlere som har besøkt Nasjonalbibliotekets scene, om du enten gikk glipp av et arrangement eller vil høre det igjen.

DET FLERSPRÅKLIGE BIBLIOTEK

Det flerspråklige bibliotek (DFB) fungerer som et støtteapparat for alle landets bibliotek i arbeidet med å betjene brukere på det flerkulturelle feltet på en effektiv måte.

Høsten 2020 tilbød DFB, i samarbeid med Norsk bibliotekforening *Flerkult*, en utstilling inspirert av Black Lives Matter-bevegelsen, som norske biblioteker kunne benytte seg av. Utstillingen inneholdt blant annet rundt femti bøker for barn, ungdom og voksne, skrevet av svarte forfattere.

LOKALHISTORIEWIKI

Nettstedet Lokalhistoriewiki har hatt en økning i antall besøk i 2020. Dette året hadde nettstedet 2 688 800 besøk, til forskjell fra 2 025 900 året før – en økning på omtrent 33 prosent. Gjennom året har Norsk lokalhistorisk institutt (NLI), som driver siden, holdt flere delvis og helt digitale kurs, seminarer og verksteder som har gjort brukerne bedre rustet for overgangen til en heldigital bruk av NLI.

MANGFOLD

Hva er norsk kultur, og hvordan blir man en del av den? Dette spørsmålet ble utgangspunkt for en arrangementsserie i fem deler der programleder Leo Ajkic i samtale med norske kulturpersonligheter med innvandrerbakgrunn belyste ulike aspekter ved innvandreres møte med norsk kultur. Serien var en del av en økt vektlegging av mangfold i formidlingen i 2020. Temaer som Black Lives Matter-bevegelsen, «blackface» og rasismens historie har blitt dekket i den digitale kulturformidlingen på flere flater.

En hovedsatsing for Norsk Lokalhistorisk Institutt i 2020 var dugnaden som ble iverksatt i forbindelse med Black History Month Norway. Dugnaden var en større satsing på mangfold og representasjon som foregikk over to måneder. Den resulterte i 42 ulike artikler om svart historie. Totalt er det nå 60 artikler under denne kategorien på Lokalhistoriewiki. NLI opprettet egne hjelpesider med kildehenvisninger og gjennomgang av sensitive ord. Black History Month ble også markert i sosiale medier og på nettsidene nb.no.

En relansering av nettsidene til Verdensbiblioteket gjorde det enda enklere for publikum å lese og lytte til bøker på flere språk. De digitale bokhyllene er inndelt i språkene albansk, arabisk, assyrisk/syriansk, bosnisk/kroatisk/serbisk, kurdisk, persisk/dari, polsk, somali, thai, tigrinja og tyrkisk.

↓ Fra et av Black History Month Norways arrangementer ved Nasjonalbiblioteket. Foto: Martine Lossius.

M+Likes
MATERIAL PLUS

text caroline collett
photos gareth gardner

OPPLYST

Oslo, Norway
The National Library of Norway
Nissen Richards Studio, London, UK

Material palette:
Timber

Design brief and aim:
To do justice to the display of 30 highly-significant objects from Norway's history – fragments that helped shape the nation – in a permanent exhibition.

How this was accomplished:
Opplyst means 'Enlightened' and refers to the new exhibition's central concept. Whilst light and darkness were metaphors for the exhibition, including the concept of knowledge arising like light out of the darkness, they also became structuring devices in the display. A second source of design inspiration was the location of the library's full collection. This archive, a catalogue of Norwegian culture, is

MARCH 2020
14

Utstillingen *Opplyst* har fått internasjonal anerkjennelse. Utstillingen vant gull ved London Design Awards 2020, og den har også fått svært positiv omtale i norsk så vel som i utenlandsk presse. Oppslagene viser artikler fra arkitektur- og designmagasinene Premier Construction og Material Plus. Foto: Gareth Gardner.

Glimt fra en kulturhistorie

Den 27. februar 2020 åpnet H.K.H. Kronprins Haakon Nasjonalbibliotekets utstilling *Opplyst. Glimt fra en kulturhistorie*, som skal stå i 20 år. Arbeidet med utvelgelsen av objekter begynte allerede i 2017. Utvelgelsen er gjort med utgangspunkt i Nasjonalbibliotekets rikholdige samling og den norske kulturhistorien som helhet. Det resulterte i 30 objekter fra ulike historiske perioder. En rekke representasjonshensyn har vært med i vurderingen, deriblant tematikk, kjønn, geografisk spredning og medietyper. Til sammen gir de 30 objektene publikum en innføring i utviklingen av den norske offentligheten. Utstillingen er delvis privatfinansiert av Sparebankstiftelsen og Eckbos Legat.

Blant objektene i utstillingen er Edvard Griegs håndskrevne partitur til a-mollkonserten, Norsk Kvinnesaksforenings tidsskrift *Nylænde*, stemmesedler fra kongevalget i 1905, Norges første internettside og Julie Andems *SKAM*-manus. Til utstillingen har Nasjonalbiblioteket også hentet den mest praktfulle utgaven av Magnus Lagabøtes landslov hjem fra København – etter mer enn fem hundre år i utlendighet.

Da Nasjonalbiblioteket lukket dørene for publikum 12. mars, ble de tilknyttede arrangementene og den øvrige digitale formidlingen av objektene desto viktigere. Gjennom arrangementer, videoreportasjer, podkast, artikler og poster i sosiale medier har objektene i utstillingen blitt tilgjengeliggjort og formidlet til publikum over hele landet i 2020.

Den 2. juni åpnet utstillingen på nytt for publikum, og Nasjonalbiblioteket begynte igjen å holde omvisninger i bygget på Solli plass. Antallet publikummere som har vært fysisk til stede i utstillingen i løpet av 2020, er 7 100 – et langt lavere antall enn anslått, av naturlige årsaker. Det totale antall publikummere som enten fysisk eller digitalt var innom utstillingen i løpet av 2020, var imidlertid langt høyere, med 16 000 fysiske og digitale besøkende til sammen. Interessen for utstillingen har vært betydelig, med en hel rekke presseoppslag nasjonalt og internasjonalt.

← Praktutgaven av Magnus Lagabøtes Landslov av 1274, *Codex Hardenbergianus*, har i over 500 år befunnet seg på Det Kongelige Bibliotek i København, men boken har nå fått en plass i Nasjonalbibliotekets faste utstilling. Foto: Gareth Gardner.

Kartsenteret

I februar 2020 mistet Nasjonalbiblioteket brått daglig leder for kartsenteret, Erling Sandmo (1963–2020). Kort tid senere stengte senteret for publikum som følge av covid-19. Kartsenteret åpnet igjen for publikum og for skolebesøk 2. juni. To planlagte fagkonferanser ble avlyst, men med unntak av det har driften av senteret gått som før gjennom 2020.

Tilbud til skoleungdom

Både kartsenteret og *Opplyst* har vært sentrale i en ungdomssatsing som ble iverksatt i 2020, nemlig skolebesøk. Gjennom foredrag og omvisninger tilbyr Nasjonalbiblioteket nå pedagogisk og tverrfaglig formidling innenfor fagene norsk, samfunnskunnskap og historie. Foredragene er forankret i de nye læreplanene for

videregående skole. Oppstarten i 2020 markerte begynnelsen på en langsiktig satsing på formidling til barn og unge ved Nasjonalbiblioteket.

Tre jublanter på utstilling

Den 13. februar åpnet jubileumsutstillingen *Anne-Cath. Vestly 100 år*. Også Jens Bjørneboe ville ha fylt 100 år i 2020, noe som ble markert med utstillingen *Kunsten å gjøre jorden ubeboelig. Jens Bjørneboe 100 år*. Utstillingene har hatt henholdsvis 4 860 og 1 480 besøkende i 2020. Begge forfatterjubileene ble i tillegg markert med plakatutstillinger som ble tilbudt norske folkebibliotek og fag- og forskningsbibliotek. En slik plakatutstilling ble også laget i forbindelse med en tredje 100-årsjubilar: Kjell Aukrust.

→ Utdrag fra tre av årets plakattstillinger.

Utgivelser

I en tid hvor nordmenn i økende grad har vendt blikket mot den norske naturen, er det kanskje ikke til å undres over at Nasjonalbibliotekets praktbok *Ugress*, med Emil Korsmos klassiske ugressplansjer, slo an i befolkningen. Seks uker etter utgivelsen måtte Nasjonalbiblioteket trykke opp et nytt opplag. *Ugress* har vært på Boklista, bestselgerlisten til Bokhandlerforeningen, og fått strålende mottakelse blant annet i Klassekampen, Dag og Tid og Vårt Land.

I serien «NBs krimklassikere» ble Arve Moens *Døden er et kjærtegn* (1948) gjenutgitt med forord av Helene Flood. Også Olaug Nilssens bok *Olaug Nilssen les Anne-Cath. Vestly* i foredragsserien «Fortidens folkelesning» ble utgitt av Nasjonalbiblioteket i 2020. Videre ble en ny bokserie etablert: «NBs populære». I likhet med «Fortidens folkelesning» er dette utvalgte foredrag holdt ved Nasjonalbiblioteket som blir utgitt i bokform, for slik å øke foredragenes levetid og utstrekning. I alt ti bøker ble gitt ut i denne serien i løpet av året.

Til sammen har ansatte ved Nasjonalbiblioteket i 2020 stått bak tre vitenskapelige bokutgivelser, 33 fagartikler og populærvitenskapelige artikler, åtte kapitler i fagutgivelser, og videre har de bidratt i til sammen fem intervjuer i trykte publikasjoner og elleve foredrag, konferanser og fagprogram.

FORSVARLIG BRUK AV PUBLIKUMSLOKALENE

Mellom 12. mars og 19. juni var lesesalene på Solli plass helt stengt som følge av helsemyndighetenes anbefalinger for å unngå smittespredning. Nasjonalbiblioteket anså det ikke som forsvarlig å tilby verken forskerplasser eller lesesalsplasser i denne perioden. All publikumsbetjening foregikk digitalt. Med en offensiv etablering av nye digitale kontaktpunkter ble Nasjonalbibliotekets ansatte armer og bein for publikum som trengte å undersøke materiale på huset.

Den 19. juni ble både lesesaler og forskerplasser gjenåpnet, med samme regler for smittevern som resten av huset på Solli plass. Belegget på lesesaler og forskerplasser har i 2020 ligget på 40 prosent av kapasiteten.

Musikk

Rundt 3 400 filer med historiske musikkopptak ble kopiert ut til norsk musikkbransje i løpet av 2020. Blant annet bidro Nasjonalbiblioteket med lydfiler og annet materiale til en retrospektiv komplett Jahn Teigen-samleboks utgitt av Falck Forlag i 2020.

I 2020 kom jazzutgivelsen *Kapstad spiller Schancke* fra Grappa forlag, basert på musikkmateriale fra Nasjonalbibliotekets samlinger. Fra Grappa forlag kom også albumet *Haijn Kaare Ørnung å Æ* med Arve Tellefsen og Kaare Ørnung. Albumet er basert på opptak som ble gjort i Rainbow Studio i Oslo tilbake i 1986, opptak som opphavspersonene trodde var tapt – fram til de kom til rette på Nasjonalbiblioteket i 2015 i forbindelse med registreringen av en samling fra plateselskapet Sony Music. Dermed kunne den tapte kulturskatten gjøres tilgjengelig for allmennheten.

Nasjonalbiblioteket har også levert videomateriale til NRKs TV-serie *Helvete – historien om norsk black metal*. Serien tar også for seg et av objektene i utstillingen *Opplyst*, nemlig black metal-albumet *A Blaze in the Northern Sky*.

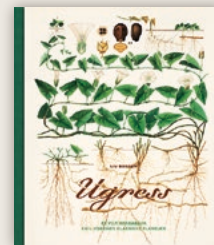
Film

Cirka 450 filmer ble gjort tilgjengelig av Nasjonalbiblioteket for kinovisning og nye produksjoner i inn- og utland i 2020. Et stort antall historiske filmopptak fra Bergen, digitalisert av Nasjonalbiblioteket, har dannet grunnlag for kinofilmen *Bergen – i all beskjedenhet*, som hadde premiere julen 2020. Til jul kunne publikum også glede seg over den nyrestaurerte utgaven av *Reisen til julestjernen* fra 1976, som ble vist på NRK julaften.

Nasjonalbiblioteket hadde to digitalt restaurerte kortfilmer i åpningsprogrammet til den digitale utgaven av den italienske stumfilmfestivalen *Le giornate del cinema muto* i Pordenone: *Taylor frå London* (1911) og *Over Besseggen på motorcykkel* (1932).

Forskningsprosjekter

I 2020 deltok Nasjonalbiblioteket som eier eller partner i tolv større forskningsprosjekter, hvorav ni var støttet av Forskningsrådet. Nasjonalbiblioteket leder prosjektet *Magnus Lagabøtes landslov og bylov*, en stor fag- og forskningssatsning som jobber med å tilgjengeliggjøre arven etter Lagabøte fram mot 750-årsjubileet for landsloven i 2024. Prosjektet har som mål å gjøre kildene

← Lanseringen av boken *Ugress* måtte avvikles på en ny måte, ettersom publikumslokalene ikke kunne benyttes. I stedet ble et panel samlet til diskusjon ute ved Geitmyra matkultursenter, og opptaket vist på Nasjonalbibliotekets nettsider og i sosiale medier.

tilgjengelig for forskning og formidling og å frembringe ny kunnskap om dem.

Prosjektene Mirage (Universitetet i Oslo (UiO)), *Data-mining the Digital Bookshelf* (UiO) og *MIDLAT* (Det Norske Videnskaps-Akademi) har i samarbeid med Nasjonalbiblioteket brukt de store digitaliserte samlingene til vitenskapelige undersøkelser og utvikling av ny metodikk for tilgang og analyse, mens prosjektet *Digitization and Diversity* (BI) har undersøkt forholdet mellom digitalisering og mangfold.

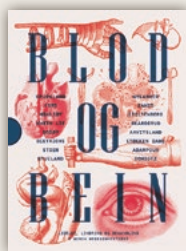
Nasjonalbiblioteket deltar også i to større EU-tilknyttede prosjekter. Det ene er det Forskningsrådsfinansierte infrastrukturprosjektet CLARINO+, som er en videreføring av CLARINO og den norske noden i den europeiske forskningsinfrastrukturen CLARIN. Det andre er det internasjonale prosjektet *Principle*, som har som mål å finne, samle inn og bearbeide språkressurser for irsk, norsk, islandsk og kroatisk; fire underrepresenterte europeiske språk i EUs automatiske oversettelsestjeneste. Prosjektet er finansiert med midler fra Connecting Europe Facility, et EU-program som investerer i europeiske nettverk.

Språkteknologi

I 2019 fikk Nasjonalbiblioteket og Språkrådet tilskudd til en felles språksatsing. Satsingen skal være en videreføring av arbeidet med Språkbanken, en tjeneste som tilbyr datasett med norsk tekst og tale som kan brukes i språkteknologi.

I 2020 ble nye nettsider for Språkbankens ressurskatalog lansert. Flere nye språkressurser ble gjort tilgjengelig, blant annet terminologibase og oversettelsesminner fra UD og korpus med sakspapirer fra nynorsk-kommuner.

Videre deltar Nasjonalbiblioteket i et EU-finansiert prosjekt, PRINCIPLE, støttet av Connecting Europe Facility (CEF), hvis hovedformål er å sørge for en større tilkøpling mellom EUs medlemsland. Nasjonalbibliotekets rolle i prosjektet er å samle inn oversettelsesdata som leveres til den automatiske oversettelsestjenesten eTranslation.

← I 2020 kom antologien om norsk medisinhistorie *Blod og bein*, utgitt av Nasjonalbiblioteket i 2019, til topps i den prestisjetunge konkurransen Årets vakreste bøker. Utgivelsen mottok sølv i to kategorier: «Faktabok voksen» og «Bokomslag voksen». I tillegg vant den sølv i European Design Award og bronse i Art Directors Club Germany.

↑ En fagbok i Nasjonalbibliotekets skriftserie *Nota bene* ble utgitt i 2020: *Lov og lovgivning i middelalderen*. Norsk lokalhistorisk institutts skriftserie fikk også et nytt tilskudd i 2020, med utgivelsen *Sted, fiksjon og historie*.

SENER FOR KULTURARVDIGITALISERING

En unik satsing ble påbegynt i Nasjonalbiblioteket i 2020: digitaliseringen av hele Norges kulturarv. Det store arbeidet med å digitalisere hele den dokumentbaserte kulturarven fra arkiv, bibliotek og museer (ABM-sektoren) landet over er en utvidelse av Nasjonalbibliotekets mandat, iverksatt fra 1. januar 2020. En omfattende rekrutterings- og opplæringsprosess og flere nye maskiner har gjort Nasjonalbiblioteket rustet til å begynne på denne enorme oppgaven.

”

En unik satsing ble påbegynt i Nasjonalbiblioteket i 2020: digitaliseringen av hele Norges kulturarv.

Verdensledende digitaliseringsprogram

En sommerdag i 2020 rullet en enorm trailer inn på plassen foran Nasjonalbiblioteket i Mo i Rana. Traileren inneholdt pall på pall med tettpakkede fotografier fra Museene i Akershus (MiA). Samlingen inneholdt blant annet hele arkivet fra Østlandets Blad, over hundre år med nyhetsfotografier.

Fotosamlingens ankomst til Nasjonalbiblioteket markerte begynnelsen på en storstilt digitalisering av kulturarv som skal foregå mange år framover. Noe lignende er ikke blitt gjennomført noen andre steder i verden. Dette viktige og høyt prioriterte arbeidet har pågått gjennom hele 2020, og har ikke blitt forsinket eller stoppet av covid-19.

↓ Pall på pall ble fraktet fra Museene i Akershus til Nasjonalbibliotekets lagere i Mo i Rana.

I løpet av 2020 ble ca. 42 000 av fotografiene fra MiA digitalisert. Dette er bare begynnelsen på et arbeid som vil foregå i mange år framover. Totalt har Nasjonalbiblioteket digitalisert mer enn 200 000 fotografier, 10 millioner dokument sider, 1 100 lydenheter og ca. 60 filmtitler for norske arkiv, bibliotek og museer i 2020.

Samarbeid med ABM-institusjonene

Da fotosamlingen fra MiA kom til Nasjonalbiblioteket i slutten av juni 2020, var det essensielt at samlingen var pakket, organisert og overlevert på en slik måte at det var mulig å holde oversikt over den enorme samlingen. Det samme gjelder samlingene som har kommet, og vil fortsette å komme, fra andre museer, arkiv og bibliotek i hele landet. Derfor har Nasjonalbiblioteket etablert Senter for kulturardigitalisering, for å ivareta dialogen med norske arkiv og museer.

”

I 2020 har samarbeidet med Arkivverket blitt utvidet, og med ABM-satsingen har Nasjonalbiblioteket nesten tredoblet digitaliseringen for Arkivverket.

Senteret sørger for god kontakt mellom ABM-institusjonene i Norge og Nasjonalbiblioteket, og etablerer nye avtaler om digitalisering fortløpende. Slik har Nasjonalbiblioteket fått en ny form for samarbeid med sektoren i 2020.

Et viktig verktøy i den forbindelse har vært nettsiden abmdig.no, som brukes for å kommunisere nyheter og holde institusjonene oppdatert på utviklingen av prosjektet. På nettsiden finnes hjelpemidler, informasjon og

avtaletekster til bruk for ABM-institusjoner som er en del av eller ønsker å bli en del av prosjektet, samt kontaklinformasjon til Senter for kulturardigitalisering.

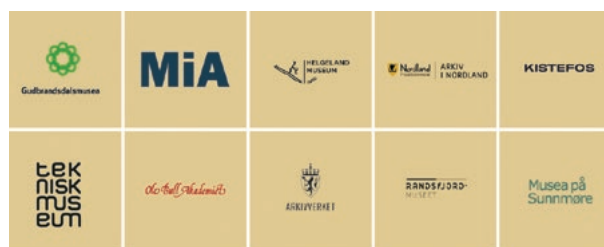
Rådgivende utvalg for kulturardigitalisering

En viktig nyetablering i forbindelse med ABM-digitaliseringen er Rådgivende utvalg for kulturardigitalisering, som hadde sitt første møte i november 2020. Utvalget skal være et forum for diskusjon av spørsmål og problemstillinger knyttet til prosjektet. Rådgivende utvalg for kulturardigitalisering består av representanter fra institusjoner som er i målgruppen for å få samlinger digitalisert av Nasjonalbiblioteket.

Samarbeid med Arkivverket

I 2018 inngikk Nasjonalbiblioteket og Arkivverket et samarbeid om digitalisering av deler av Arkivverkets materiale. I 2020 har samarbeidet med Arkivverket blitt utvidet, og med ABM-satsingen har Nasjonalbiblioteket nesten tredoblet digitaliseringen for Arkivverket. Tett dialog i form av månedlige møter om kvalitet, leveranser og progresjon i arbeidet har vært med på å sikre et svært konstruktivt samarbeid mellom institusjonene.

Hovedoppgaven i 2020 har vært å digitalisere hovedregisterkort. Nesten 10 millioner slike sider har blitt digitalisert i 2020. I tillegg er Arkivverkets branntakstprotokoller digitalisert og finnes nå tilgjengelig for alle på Digitalarkivet.

Oppskalering av kapasiteten

Mens 2020 førte til flere og flere nedstenginger på landsbasis, trappet Nasjonalbiblioteket gradvis opp kapasiteten. 70 nye ansatte hadde sin første arbeidsdag i 2020. De første begynte allerede i januar. Nyansettelsene pågikk gjennom hele året, også i de kaotiske vårdagene i mars og april, og hver måned fra januar til september hadde minst én ny ansatt sin første arbeidsdag på Nasjonalbiblioteket.

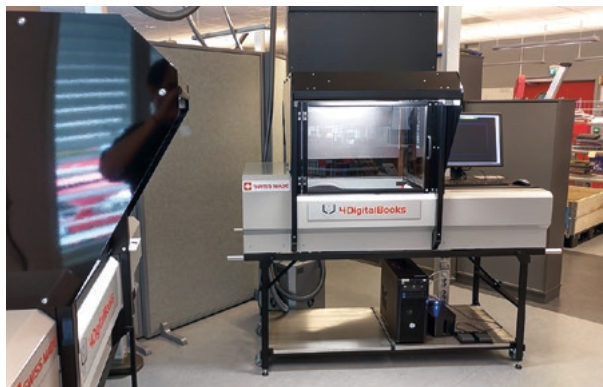
Med 50 nye skanneroperatører ble det nødvendig å foreta en ommøblering i lokalene i Mo i Rana. Økt avstand mellom skannerne, i tillegg til relokalisering av noen skannere til en brakkerigg, gjorde at smittevernet til både gamle og nye ansatte ble ivarettatt. På tross av pandemien pågikk digitaliseringsarbeidet for fullt gjennom hele året.

For å utnytte maskinene og systemene som allerede er i bruk, inntil nye lokaler og nødvendig utstyr er på plass, har Nasjonalbiblioteket i 2020 også innført skiftarbeid i deler av driften. Flere av skannerne er i drift fra 06.00 om morgenen til 21.00 om kvelden.

Egenmonterte skannere

I ti år har Nasjonalbiblioteket samarbeidet med det sveitsiske firmaet 4DigitalBooks, som har levert skannerne som er helt sentrale for digitaliseringsarbeidet. I 2020 skulle Nasjonalbiblioteket motta flere skannere fra firmaet, de første allerede i mars.

Så kom pandemien. Firmaets ansatte kunne ikke lenger komme for å montere skannerne. Det gode kundeforholdet og løsningsorienterte ansatte sørget imidlertid for at oppbyggingen av maskinparken og produksjonskapasiteten likevel kunne fortsette for full maskin: Gjennom forhåndsinnspilte instruksjonsvideoer og direkte oppfølging på videochat ble skannerne pakket ut og montert

”

Mens 2020 førte til flere og flere nedstenginger på landsbasis, trappet Nasjonalbiblioteket gradvis opp kapasiteten.

av ansatte på Nasjonalbiblioteket i løpet av få dager. Oppsettet av skannerne kunne selskapet gjøre fra Sveits så snart de store maskinene var montert på riktig måte. I løpet av mai 2020 hadde hver av disse nymonterte skannerne vært aktive i like mange timer som Lionel Messi har spilt kamper for Barcelona i løpet av sin 16 år lange karriere i klubben.

Da forsendelse nummer to ankom sommeren 2020, gjorde denne erfaringen at også disse skannerne kunne monteres og settes i bruk umiddelbart. Alle skannerne var i produksjon før 1. september, noe som ble vesentlig for oppskaleringen av driften med de nye ansatte.

MASSEDIGITALISERINGSPROGRAMMET

Nasjonalbibliotekets massedigitaliseringsprogram har pågått kontinuerlig siden 2006. I 2020 har veksten i digitalisert materiale fordelt seg slik på de ulike materialtypene:

Aviser

Ved utgangen av 2020 var omtrent 60 prosent av alle avissidene som har blitt gitt ut i Norge, digitalisert. Det er en økning på 5 prosent siden 2019, og utgjør totalt 47 millioner avissider.

Foto

Med innføringen av automatiserte prosesser og raskere og mer automatisert digitaliseringsutstyr i foregående år, har Nasjonalbiblioteket i 2020 digitalisert nesten en million fotografier.

Musikk- og lydopptak

Etter en periode med omfattende oppgradering av produksjonssystemene i 2019, har Nasjonalbiblioteket i 2020 hatt høyere digitaliseringskapasitet enn i foregående år. I løpet av 2020 ble det digitalisert 8 400 enheter med lyd-/musikkopptak og ca. 28 900 timer med radioopptak fra magnetbånd, en oppgang på 72 prosent for lyd-/musikkopptak og på 13 prosent for radioopptak siden 2019.

Video

Det ble digitalisert 1 587 videotitler og 242 filmtitler i 2020.

Bøker, tidsskrift og annet trykt materiale

I 2020 ble det digitalisert 32 914 bøker og 13 911 tidsskrifthefter fra egen samling, og drøyt 10 millioner sider arkivmateriale for Arkivverket.

Manuskript

Det ble digitalisert 73 337 sider med håndskrifter og notemanuskript i 2020.

SAMLINGSUTVIKLING

Hovedveksten i Nasjonalbibliotekets samlinger kommer fra den jevnlige pliktavleveringen av publisert materiale fra alle medier. Tradisjonelt har denne avleveringen bestått av fysiske objekter. Som en konsekvens av den reviderte pliktavleveringsloven blir imidlertid en stadig større del av det publiserte innholdet i tillegg levert i digitalt format. Nasjonalbiblioteket får nå alle aviser avlevert i et fysisk og et digitalt eksemplar. I 2020 ble også den digitale pliktavleveringen av tidsskrift trappet opp – totalt 81 titler foreligger nå digitalt.

Høsting av koronarelaterte nettsider

For at fremtiden skal ha god dokumentasjon på hvordan Norge håndterte covid-19, begynte Nasjonalbiblioteket allerede i midten av mars 2020 å høste koronarelaterte nettsider. Dette ble den viktigste tematiske innhøstingen i 2020, med hyppig innhøsting fra over 700 forskjellige nettsider, av dem nesten 300 nettavis- og nyhetssider. Også nettsidene til kommuner og fylkeskommuner ble høstet, i tillegg til sentrale nettstedet som Helsenorge, Folkehelseinstituttet og NAV. Fra de hyppigst oppdaterte nettsidene ble det høstet én gang i timen, og én gang i døgnet ble det høstet på flere nivåer, slik at også artiklene som lå dypere inn i hierarkiet blir bevart for ettertiden.

Svak nedgang i analog pliktavlevering

Den analoge pliktavleveringen har, som i 2019, hatt en svak nedgang. Fra 2018 til 2019 var det en nedgang på 9 prosent i avlevering av bøker, mens den i 2020 var på 6,4 prosent, med 591 titler. For tidsskrifter var nedgangen på 4,1 prosent i 2019, mens den i 2020 var på

2,8 prosent, med 6 722 avleverte titler. Tallet på avleveringer av musikk på fysiske bærere, som CD-er, LP-er og kassetter, var i 2020 på 4 029, til sammenlikning med 4 536 i 2019.

Preus, Vestly og Teigen

Året 2020 brakte med seg en interessant tilvekst til samlingen, særlig i form av private arkiver. Nasjonalbiblioteket mottok blant annet arkivet etter Anne-Cath. Vestly, som dokumenterer hennes virke gjennom mer enn femti år. Også arkivet etter Anne Grete Preus, arkivet fra Molde jazzfestival og arkivet etter Jahn Teigen har vært viktige tilskudd til Nasjonalbibliotekets samlinger.

Viktig tilskudd til kartsenteret

Ginsberg-samlingen, en samling på over 2 000 kart over Norge, Norden og nordområdene, ble i 2019 kjøpt av Sparebankstiftelsen og deponert hos Nasjonalbiblioteket. I 2020 har Sparebankstiftelsen kjøpt og deponert enda en stor samling av kart over Norden og nordområdene. Germundson-samlingen, som består av

157 nordenkart fra 1602 til slutten av 1700-tallet, kompletterer på mange måter Ginsberg-samlingen og er et viktig tilskudd til Nasjonalbibliotekets samling av atlas, kart og eldre geografiske bøker og reiseskildringer.

RESULTAT OG MÅLOPPNÅELSE

Tildelingsbrevet for 2020 setter disse overordnede målene for Nasjonalbiblioteket:

1. Nasjonalbiblioteket skal sikre og bevare pliktavlevert materiale og andre samlinger, arbeide aktivt for å gjøre samlingene og informasjon om disse tilgjengelig, samt bidra til utvikling av folkebiblioteksektoren og lokalhistoriefeltet.
2. Nasjonalbiblioteket skal bidra til at biblioteksektoren styrkes som aktiv formidler av kunnskap og kulturarv, og legge til rette for at folkebibliotekene blir aktuelle og uavhengige møteplasser og arenaer for offentlig samtale og debatt.

→ Bildet av Anne Grete Preus er tatt fra en konsert med bandet Veslefrikk en gang mellom 1977 og 1981. Fotograf: Kåre Eide. Bildet til venstre er tatt ved leveranse av Jahn Teigens arkiv til Nasjonalbiblioteket.

O C E A N U S

REGNORUM
SUECIAE
DANIAE et
NORVEGIAE
DESCRIPTIO
Auctore ANDREO BURGO Regni
Suevici Geographo

S E P T E N

R I O

L I S

Coort

ee

Die Ost See

M A R E
B A L T I
C U M

SINUS

CVRLANDIA

P O

← Det mest imponerende kartet i Gernundson-samlingen er et stort veggkart: Andreas Bureus' *Regnorum Sueciae Daniae et Norvegiae Descriptio*, utgitt av Covens og Mortier i Amsterdam i 1720. Kartet er trykket på silke og håndkolorert.

SAMLING PER 31.12.2020*

MATERIALTYPE	DIGITAL TILVEKST	DIGITAL SAMLING	ANALOG TILVEKST	ANALOG SAMLING	ENHET
Aviser	566 700	3 074 917	32 892	5 680 904	Hefter
Bilder	956 322	2 963 167	535 575	3 276 675	Tall
Bøker	36 110	596 316	94 498	3 139 177	Bånd
Håndskrifter og notemanuskripter	73 337	874 747	Ca. 80 hyllemeter	> 16 000 000	Sider
Filmer	2 136	20 059	6 349	404 834	Rull/kassett
Kart	0	1 805	743	62 241	Tall
Musikk/ lydopptak	7 245	69 987	23 286	290 902	Bånd, plater o.l.
Notetrykk	-	-	4 771	99 577	Tall
Plakater	846	17 807	1 416	134 094	Tall
Postkort	-	-	3 364	270 556	Tall
Radio**	160 658	1 760 011	730	275 383	Timer
Småtrykk	-	-	18 180	2 793 590	Tall
Tidsskrift	14 689	61 448	46 583	4 506 209	Hefter
TV**	104 768	1 212 346	98	1 269 000	Timer
Nettdokumenter	529 497 296	28 162 985 143	-	-	Tall
Privatarkiv	-	-	290	7 720	Hyllemeter

* Denne tabellen omfatter alt registrert materiale, både norsk og utenlandske. For enkelte materialtyper er det flere analoge eksemplarer. Det samlede antallet viser dermed ikke hvor mange unike titler Nasjonalbiblioteket eier.

** Radio og TV kommer i hovedsak som digitale filer, ikke som kassetter.

SAMLINGSVEKST I 2020

DIGITALT PLIKTAVLEVERT INNHOLD I 2020

MEDIUM	MENGDE	UTVIKLING SIDEN 2019
Radio	131 760 timer fra 15 radiokanaler	Økning på 0,3 %
TV	104 768 timer med TV-sendinger fra 12 TV-kanaler	Nedgang på 7,8 %
Film	264 titler	Økning på 11,9 %
Video	43 titler	Nedgang på 45,6 %
Aviser	30 835 aviser (1 074 379 sider) fra 231 avistitler	Nedgang på 1 %
E-bøker	3 196 titler	Nedgang på 50 %

RESULTAT OG MÅLOPPNÅELSE

OVERORDNET MÅL 1. NASJONALBIBLIOTEKET SKAL SIKRE OG BEVARE PLIKTAVLEVERT MATERIALE OG ANDRE SAMLINGER, ARBEIDE AKTIVT FOR Å GJØRE SAMLINGENE OG INFORMASJON OM DISSE TILGJENGELIG, SAMT BIDRA TIL UTVIKLING AV FOLKEBIBLIOTEKSEKTOREN OG LOKALHISTORIEFELTET.

DELMÅL TIL OVERORDNET MÅL 1	STYRINGSPARAMETERE TIL OVERORDNET MÅL 1	RESULTATMÅL	KOMMENTARER
1.1 Nasjonalbiblioteket skal ta vare på og sikre for gjenbruk den publiserte norske kunnskaps- og kulturarven.	1.1.1 Nasjonalbiblioteket skal samle inn, registrere og gjøre tilgjengelig materiale som publiseres for den norske allmennheten, uavhengig av medietype og teknologisk plattform.		Oppnådd
	1.1.2 Nasjonalbiblioteket skal oppbevare sikrings-samlingen etter metoder som er internasjonalt anerkjente mht. klima og fysisk sikring.		Oppnådd
	1.1.3 Nasjonalbiblioteket skal arbeide for å kompletttere den historiske samlingen.		Oppnådd
1.2 Nasjonalbiblioteket skal digitalisere dokumentbasert kulturarv fra norske arkiv, bibliotek og museer og bidra til at den blir tilgjengelig for det norske folk.	1.2.1 Digitaliseringskapasiteten skal utvides med nye stillinger i Mo i Rana i 2020. Produksjonsløypene på alle medieområder skal styrkes.	70 nye stillinger i Mo i Rana	Oppnådd
	1.2.2 Det skal etableres et sekretariat for dialog med ABM-institusjonene og et nettsted for kommunikasjon mellom Nasjonalbiblioteket og disse institusjonene.	Etablert innen 1. juli	Oppnådd

DELMÅL TIL OVERORDNET MÅL 1	STYRINGSPARAMETERE TIL OVERORDNET MÅL 1	RESULTATMÅL	KOMMENTARER
1.3 Nasjonalbiblioteket skal gjennom sin samling, sine formidlingsverktøy og sin fagkompetanse være kilde og infrastruktur både for egen og andres forskning og utviklingsarbeid.	1.3.1 Nasjonalbiblioteket skal gjennom utvidelse av den digitale samlingen og utvikling av verktøy for å bruke denne, legge til rette for økt bruk av samlingen som kildemateriale.		Oppnådd 1)
	1.3.2 Nasjonalbiblioteket skal tilby forskertjenester som forskerplasser, referansetjenester, påsynsrom og spesialbibliografier som forskningsmiljøene opplever som relevante og gode.		Oppnådd
	1.3.3 Nasjonalbiblioteket skal delta i og initiere forskningsprosjekter og infrastrukturprosjekter som har støtte fra Norges forskningsråd.		Oppnådd 2)
	1.3.4 Nasjonalbiblioteket skal publisere faglige og vitenskapelige artikler og bøker med utgangspunkt i egen samling og samlingskompetanse.	15 artikler	Oppnådd 3)
	1.3.5 Nasjonalbiblioteket og Språkrådet skal samarbeide om en språksatsing som styrker bruken av bokmål, nynorsk og talemål i både offentlige og private digitale tjenestetilbud.	Etablere en årlig tiltaksplan	Oppnådd
	1.3.6 Nasjonalbiblioteket skal styrke Språkbanken med språkressurser som er viktige for utvikling av nynorsk og norske målføre.	Tilgjengeliggjøre minst fem nye ressurser i Språkbanken	Oppnådd 4)
1.4 Nasjonalbiblioteket skal løse sine oppgaver på en måte som kan måle seg i effektivitet med de beste tilsvarende institusjoner internasjonalt.	1.4.1 Ved å sammenlikne seg med søsterinstitusjoner skal Nasjonalbiblioteket sikre at det anvendes teknologi og metodikk på digitaliseringsområdet som er sammenliknbar med de beste.		Ikke oppnådd 5)
	1.4.2 Ved å følge opp kostnadene i ulike steg i pliktmottaksløypen skal Nasjonalbiblioteket sikre at arbeidsprosesser og materialflyt er sporbare og optimaliserte.		Oppnådd 6)

OVERORDNET MÅL 2. NASJONALBIBLIOTEKET SKAL BIDRA TIL AT BIBLIOTEKSEKTOREN STYRKES SOM AKTIV FORMIDLER AV KUNNSKAP OG KULTURARV, OG LEGGE TIL RETTE FOR AT FOLKEBIBLIOTEKENE BLIR AKTUELLE OG UAVHENGIGE MØTEPLASSER OG ARENAER FOR OFFENTLIG SAMTALE OG DEBATT.

DELMÅL TIL OVERORDNET MÅL 2	STYRINGSPARAMETERE TIL OVERORDNET MÅL 2	RESULTATMÅL	
2.1 Nasjonalbiblioteket skal bidra til at norske folkebibliotek utvikler seg som lokale kunnskaps- og kultursentre, og utvikle nasjonal infrastruktur for biblioteksektoren.	2.1.1 Nasjonalbiblioteket skal i løpet av 2020 ha kommet i gang med tiltakene i den nye bibliotekstrategien for 2020–2023.	15 av 25	Ikke oppnådd 7)
	2.1.2 Nasjonalbiblioteket skal i 2020 sammenfatte erfaringene fra dagens løsning med gratis metadata for alle biblioteker og komme med anbefaling om permanent løsning gjeldende fra 2021.	Frist 1. oktober	Oppnådd 8)
	2.1.3 Hoveddelen av fjernlånbestillinger mot depotbibliotek skal være utsendt i løpet av påfølgende to døgn.		Oppnådd 9)
2.2 Nasjonalbiblioteket skal gjennom utvikling av nettbiblioteket og aktive formidlingstiltak styrke interessen for og bevisstheten om kunnskaps- og kulturarven.	2.2.1 Nasjonalbiblioteket skal jobbe for at kjennskapen til og bruken av nb.no øker. For 2020 er målet å øke antall besøk på nb.no.	Øke antall besøk på nb.no med 10 %	Oppnådd 10)
	2.2.2 Gjennom et bredt publikumsrettet program og utstillinger skal Nasjonalbiblioteket befeste sin posisjon som møtested for kulturopplevelser og folkeopplysning. Målet er å øke publikumsbesøket for 2020 i forhold til 2019.	Øke publikumsbesøket med 25 %	Ikke oppnådd 11)
	2.2.3 Nasjonalbiblioteket vil øke antall podkaster fra publikumsarrangement.	Øke med 25 %	Oppnådd 12)

- 1) I 2020 ble følgende tjenester lansert:
 - Nye nettsider for Språkbankens ressurskatalog
 - Norsk musikk (alle 78-plater) tilgjengelig på nb.no
 - Musikkmanuskript på nb.no
- 2) I 2020 har Nasjonalbiblioteket deltatt i tolv forskningsprosjekter.
- 3) Det ble i 2020 publisert 17 artikler/kapitler/monografier.
- 4) Det ble i 2020 gjort tilgjengelig syv nye språkressurser i språkbanken:
 1. Terminologibase fra UD
 2. Oversettelsesminner fra UD
 3. Korpus med sakspapirer fra nynorsk kommuner
 4. Oversettelsesminner fra oppdrag for offentlige virksomheter utført av Semantix AS
 5. Oversettelsesminner fra de offentlige anbudsportalene Doffin/TED
 6. Oversettelsesminner fra Sjøfartsdirektoratet
 7. Transkripsjon av stortingsmøter (1. versjon)
- 5) Koronasituasjonen gjorde det umulig å besøke søsterinstitusjoner for å diskutere valg av teknologi og metodikk i 2020.
- 6) Ressursene har samlet sett gått ned fra 54 årsverk i 2018 til 52,3 i 2020. I den samme perioden har det vært en dreining i ressursbruken fra analogt til digitalt materiale.
- 7) Som følge av covid-19 ble gjennomføringen av den nye bibliotekstrategien forskjøvet med ett år. Strategien gjelder nå for perioden 2021–2024.

8) Ettersom bibliotekstrategien blir forskjøvet i ett år må denne fristen utsettes til oktober 2021.

9) I 2020 ble 96 prosent av bestillingene utsendt i løpet av to døgn.

10) Økningen i 2020 var på 41 prosent.

11) Se neste note.

12) Økningen var på 38 prosent. Da koronaen stengte landet i mars 2020, måtte Nasjonalbiblioteket – som andre kulturaktører – gjøre all sin formidling digital. Det har derfor vært en nedgang i fysiske besøkende til arrangementer og utstillinger i 2020. Til tross for nedstengningen ble det gjennomført 200 arrangementer i 2020, som er en oppgang fra 164 arrangementer i 2019. Arrangementene hadde et samlet publikum på 147 013 digitale og fysiske publikummere, mot tilsvarende fysisk og digitalt publikum på 39 028 i 2019. Dette er en økning på 276 prosent.

Også utstillingsformidlingen måtte primært bli digital. Det ble åpnet to temporære utstillinger i 2020 i tillegg til utstillingen i Kartsenteret som åpnet i 2019 og den nye faste utstillingen *Opplyst* som åpnet i februar 2020. Gjennom digitale omvisninger og videoreportasjer har 38 977 publikummere fått oppleve Nasjonalbibliotekets utstillinger fysisk og digitalt i 2020. I 2019 var det ingen tilsvarende digital formidling, men et fysisk utstillingsbesøk på 22 341. Samlet for utstillinger og arrangementer var det fra året før en publikumsøkning i 2020 på 204 prosent, mens det var en nedgang i fysiske besøkende på 39 prosent grunnet nedstenging i forbindelse med covid-19.

UTVALGTE NØKKELTALL

UTVALGTE PRODUKSJONSTALL FRA DIGITALISERINGSPROGRAMMET	2018	2019	2020
Bøker – tall i sider	4 300 000	2 300 000	6 400 000
Avissider	6 200 000	4 700 000	5 600 000
Foto	410 000	502 000	956 000
Tidsskrift – sider	710 000	1 200 000	1 300 000
Lyd fra truede formater – antall enheter	4 800	4 900	8 400
Film – frames* per måned	526 716	602 422	533 000
Arkiv – antall sider	4 157 270	2 324 205	10 172 986

* En gjennomsnittlig film har 18–24 frames per sekund.

UTVALGTE DIGITALE TJENESTER	2018	2019	2020
Bøker på nb.no som er tilgjengelige gjennom Bokhylla-avtalen	240 000	240 000	240 000
Aviser tilgjengelige i alle norske biblioteker	1 415 000	1 660 000	2 415 000
Tidsskrifter på nb.no som er tilgjengelige gjennom Bokhylla-avtalen	16 260	28 564	38 729

ENHETER SOM ER TILGJENGELIGE I HELE NORGE	2018	2019	2020
Bøker	272 994	285 006	288 116
Aviser	1 415 000	1 660 000	2 407 174*
Tidsskrift	16 260	28 564	40 560

* Inkl. aviser som kan nås i norske bibliotek

BESØK	2018	2019	2020
Besøk på nb.no (nettbiblioteket), målt i økter	4 834 220	5 156 940	7 272 178
Podkastavspillinger, strømmetjenester og varig lenke til arrangementsopptak	39 000	114 871	473 315
Antall fysisk besøkende på Solli plass	211 590	202 680	86 258
Separate tall for fysisk besøkende til utstillinger og arrangementer på Solli plass	33 943	41 721	25 607
Samlet antall besøkende – både digitalt og fysisk	5 084 810	5 474 491	7 831 751

ARRANGEMENTER OG UTSTILLINGER	2018	2019	2020
Arrangementer	140	164	200
Utstillinger og plakattstillinger for folkebibliotekene	10	8	8

DEL IV

STYRING OG KONTROLL I VIRKSOMHETEN

Nasjonallbiblioteket bruker mål- og resultatstyring som grunnleggende styringsprinsipper i virksomheten. Nasjonalbiblioteket viser til at samlet måloppnåelse er god.

Nasjonallbiblioteket gjennomfører risikoanalyser for handlingsplanen og for store satsinger. Det er et overordnet mål at det ikke skal være knyttet vesentlig risiko til utførelsen av samfunnsoppdraget.

I løpet av 2020 har virksomheten utført oppdraget knyttet til utvidelse av aktiviteten på Mo. Nasjonalbiblioteket har gjennomført tilsetting av 70 nye samt utviklet midlertidige produksjonsløyper i tilknytning til dette. Ombygging av lokalene er igangsatt, og dermed har Nasjonalbiblioteket passert en vesentlig milepæl tilknyttet økt digitaliseringskapasitet for ABM-sektoren.

Når det gjelder samfunnstrygghet og beredskap, baserer Nasjonalbibliotekets interne vurderinger seg på det trusselbildet som PST presenterer, og de analysene som PST og NSM gjør. Nasjonalbiblioteket gjennomfører et kontinuerlig arbeid med informasjonssikkerhet i samsvar med planen virksomheten har for feltet. Det er iverksatt en intern prosess hvor oppdraget er å arbeide systematisk med utvikling av system for internkontroll og risikostyring samt oppfølging av disse.

Det blir også arbeidet målrettet med risikostyring som en integrert del av virksomhetsstyringen. Alle større satsinger, herunder bibliotekstrategier, blir gjennom året fulgt tett opp i ledermøter. Planene blir revidert og risikovurdert med henblikk på måloppnåelse. Dette betyr at ressursbruk og effektivitet blir fulgt opp gjennom blant annet arbeidsplaner og konkrete produksjonsmål.

NÆRMERE OMTALE AV STYRING OG KONTROLL

Nasjonalbiblioteket gjennomfører årlig detaljerte budsjettgjennomganger på alle nivåer. Føringerne gjennom de årlige rammene for tildelinger blir implementert i planer og budsjett. Ved inngangen til året gjennomføres intern styringsdialog med alle avdelingsdirektørene. Etter denne blir den enkelte tildelt rammer og fullmakter. Dette skjer gjennom Internt disponeringsskriv, som følges opp ved månedlige rapporteringer.

Innføring av standard kontoplan, ny økonomimodell og periodisert regnskap

Vurderingen er at oppfølgingen av regnskapsrapporten gir et pålitelig nok grunnlag for styring og vedtak.

HMS/arbeidsmiljø

Nasjonalbiblioteket har en stabil ansattmasse. Det er lite uønsket turnover, og gjennomsnittlig pensjonsalder

er meget høy (over 68 år). Ved nyrekrutteringer legger Nasjonalbiblioteket stor vekt på å rekruttere personale med kompetanse som kan fylle framtidens behov.

Mange av Nasjonalbibliotekets ansatte har produksjonsoppgaver der arbeidshverdagen er statisk. Det er kontinuerlig fokus på tiltak for å motvirke uønskede effekter av dette. Jobbrotasjon fungerer godt i enkelte seksjoner. Et annet eksempel er innføring av tilrettelagt «pausetrin» i form av korte treningsøkter. Dette gjennomføres ved bruk av virksomhetens bedriftshelsetjeneste.

Nasjonalbiblioteket har enkelte arbeidsprosesser der det blir benyttet kjemikalier som innebærer potensiell helserisiko. I regi av AMU er risikoanalysen til revisjon, og handlingsplanen oppdatert. Det gjennomføres målrettet oppfølging av risikoutsatt personell i regi av bedriftshelsetjenesten.

Medarbeiderundersøkelse

Høsten 2020 ble det gjennomført en medarbeiderundersøkelse ved Nasjonalbiblioteket. Resultatene av denne undersøkelsen var gjennomgående positive. Der vil alltid være utviklingspotensialer i virksomheter av Nasjonalbibliotekets størrelse. Som følge av koronapandemien vil resultatene av medarbeiderundersøkelsen gjennomgå i linjen med sikte på framleggelse av konkrete handlingspunkter våren/sommeren 2021.

Likestilling

Nasjonalbiblioteket legger vekt på å oppfylle den pålagte aktivitetsplikten og følger opp alle ansettelsesprosesser basert på lovpålagte krav og anbefalinger. Dette gjelder innenfor alle områdene som er framhevet i regelverket, deriblant arbeid for å fremme integrering, mangfold og likestilling. Det legges særlig vekt på å inkludere personer med funksjonsnedsettelse, samt på å hindre diskriminering av utsatte grupper.

LIKESTILLING

	ALLE STILLINGER *			LEDERSTILLINGER			LØNN **
	Menn	Kvinner	Antall	Menn	Kvinner	Antall	Kvinner/ menn
2019	47,6 %	52,4 %	435	50 %	50 %	32	94,9 %
2020	49,5 %	50,5 %	477	50 %	50 %	36	97,5 %

* Prosentdel menn og kvinner pluss antall stillinger. Målt bare for fast ansatte.

** Den gjennomsnittlige årslønnen til kvinner i prosent av den gjennomsnittlige årslønnen for menn. Målt bare for fast ansatte.

Likestilling – aktivitetsplikten

Medarbeiderundersøkelsen er et viktig verktøy for å fange opp områder innenfor likestilling og mangfold som ikke lar seg måle direkte. Oppfølging av de områdene i undersøkelsen som omhandler spørsmål som kan avdekke mulige skjevheter overvåkes særlig nøye.

Videre vil virksomheten fortsatt ha et særlig fokus på likestilling og annen diskriminering ved alle ansettelser. Som tiltak innenfor aktivitetsplikten arbeider Nasjonalbiblioteket målrettet med analyser basert på nøkkeltall av ansattmassen for å minimere eventuelle diskrimineringsgrunnlag. Dette gjøres blant annet gjennom:

- Kartlegginger. Nasjonalbiblioteket har tatt i bruk Fagbrukerinnsikt som rapporteringsverktøy for sammenstilling av personaldata. Ved innføring av dette verktøyet fikk virksomheten enda bedre mulighet til å følge utviklingen for blant annet:
 - kjønnsfordelingen i virksomheten
 - lønnsforhold – kan også brytes ned på kjønn, alder, stillingskodenivå, lokasjon og avdeling

- arbeidstid (heltid, deltid, overtid)
- fravær – statistikk for foreldrepermisjoner, sykefravær, fravær på grunn av sykt barn – også pandemirelatert etc.
- oversikt over uttak av personalpolitiske satsinger, for eksempel seniorpolitiske tiltak og kompetansetiltak.

- Prosedyrer – i virksomhetens prosedyrer for tilsetninger ligger det anbefalinger for hvordan stillingsutlysninger skal utformes. Prosedyrene gjennomgås jevnlig med alle ledere
- Revisjoner av internkontroller – virksomhetens prosedyrer gjennomgås jevnlig – også med henblikk til om de fungerer for ulike grupper ansatte og arbeidssøkere. Eksempelvis for personer med nedsatt funksjonsevne.
- Som tidligere nevnt gjennomføres medarbeiderundersøkelser hvert andre år.

Nasjonalbiblioteket er videre i gang med planlegging av to aktiviteter knyttet til de utvidede aktivitetskravene:

1. NB skal utarbeide en modell for å risikoolysere områdene diskriminering, mangfold og likestilling. Denne skal, sammen med kartlegging av nåsituasjonen danne grunnlag for eventuelle nye tiltak.
2. I Nasjonalbiblioteket er det få som har deltidsstillinger. Det skal likevel utredes hvordan NB kan ivareta aktivitetspliktene overfor de arbeidstakerne det gjelder.

Disse aktivitetene skal gjennomføres i 2021.

Inkluderingsdugnaden

Nasjonalbiblioteket har over flere år arbeidet systematisk for å sikre at vårt personalarbeid ikke virker ekskluderende for noen part. I prosedyrene våre har vi lagt til rette for dette blant annet ved beskrivelse av hvordan utvelgelsen av jobbsøkere skal gjennomføres.

For å sikre at ansettelser videre skjer i henhold til bestillingen i inkluderingsdugnaden, gjennomførte Nasjonalbiblioteket i løpet av høsten 2019 opplæring av tilsetningsprosedyrene i Personallederforum, lederforum for alle ledere i virksomheten. Det er også innført sentrale kontrolloppgaver i regi av personalavdelingen hvor kandidatlistene til intervju kontrolleres mot avkryssinger i søknadsportalen.

I 2020 har Nasjonalbiblioteket vært særlig oppmerksom på personell med hull i CV. Som følge av utvidelsen med 70 nye stillinger på Mo ble dette også gjennomgått i informasjonsmøter og i ledersamlinger.

Deler av rekrutteringsarbeidene som ble iverksatt høsten 2019, ble ikke sluttført før våren 2020. Med dette

som bakgrunn ser Nasjonalbiblioteket 2019 og 2020 under ett hva angår inkluderingsdugnaden.

I 2019 ble det ansatt 109 personer i faste stillinger gjennom året. Av disse ble 11 registrert med behov for tilrettelegging, nedsatt funksjonsevne eller hull i CV.

Ansettelser	2019
Nyansatte totalt	109
Nyansatte fra målgruppene	11
Andel nyansatte med nedsatt funksjonsevne eller hull i CV-en	10,1 %

I 2020 ble det ansatt 52 personer i faste stillinger. Av disse var det 2 registrerte i målgruppene innenfor inkluderingsdugnaden.

Nyansatte til sammen	52
Nyansatte fra målgruppene	2
Prosentandel nyansatte med nedsatt funksjonsevne eller hull i CV-en	3,9 %

For driftsåret 2020 isolert vil Nasjonalbiblioteket ikke oppnå målsettingen om 5 prosent. Ser vi disse to rekrutteringsårene under ett, vil andelen innenfor målgruppen for inkluderingsdugnaden være 8,1 prosent.

IA-avtalen og sykefravær

I Nasjonalbiblioteket er det satt et måltall på maksimum 6,2 prosent totalt sykefravær. Fra 2018 til 2020 har sykefraværet vært stabilt lavere enn måltallet. Fraværet har gått ned fra 6,0 prosent i 2018 til 5,2 prosent i 2020. Dette er det laveste fraværet som er registrert i Nasjonalbiblioteket siden målingene startet i 2008.

Reduksjonen er i hovedsak i det legemeldte fraværet. Det legemeldte fraværet var 4,1 prosent i 2018, og endte på 3,4 prosent i 2020. I perioden har det vært satset på stor grad av oppfølging fra leder og av ledere. I og med at virksomheten skal vokse mye på kort tid, vil arbeidet for oppfølging og nærvær bli fulgt tett opp også i 2021.

Det egenmeldte fraværet har vært stabilt over flere år nå. Det er etablert på et nivå i underkant av 2 prosent. For 2020 var dette fraværet på 1,8 prosent. Det arbeides målrettet med blant annet trivsels- og treningstiltak for å holde denne typen fravær på et lavt nivå. Vår analyse er at dagens nivå må forventes også framover.

FORHOLD DEPARTEMENTET HAR BEDT NASJONALBIBLIOTEKET VÆRE SÆRLIG OPPMERKSOMME PÅ

Departementet har etablert en praksis hvor god informasjonssikkerhet er et fast oppfølgingspunkt i styringsdialogen. Nasjonalbiblioteket har via LISF (ledelsens informasjonssikkerhetsforum) opprettet en egen gruppe, ISF-informasjonssikkerhetsforum. Denne gruppen har som oppgave å følge opp sikkerheten i virksomheten. Denne gruppen følger opp ledelsens sikkerhetsplan, både innenfor informasjonssikkerhet og fysisk sikring, gjennom året og rapporterer tilbake til ledelsen.

Aktivitet i 2020:

- Det er avholdt 11 møter i ISF-forum. Av disse var 2 møter i tilknytning til utbruddet av covid-19.
- Det er behandlet 43 saker under disse møtene.
- Det er behandlet 21 informasjonssikkerhetsavvik.

- NBS sikkerhetshjul er gjennomgått. Dette har eksistert i fire år. Det består av drøyt 100 aksjonspunkter som gjennomføres årlig. Et eksempel på aktivitet er revisjon av tilganger til de fleste IKT-systemer i Nasjonalbiblioteket.
- I forbindelse med utbruddet av covid-19 ble det gjennomført en risikoanalyse knyttet til at mange ble flyttet til hjemmekontorløsninger. Risikoanalysen ble levert til ISF den 22 mars 2020. Her ble 14 konkrete aksjonspunkter besluttet iverksatt. Dette medførte blant annet at Nasjonalbiblioteket oppgraderte til Windows 365 i løpet av året. Her var innføring av to-faktor-autentisering et viktig hovedmål.

FELLESFØRING – TILTAK FOR Å MOTVIRKE ARBEIDSLIVSKRIMINALITET

Nasjonalbiblioteket har innført virksomhetsspesifikke internkontrollprosedyrer for innkjøp. Det vil blant annet si at alle større innkjøp blir kvalitetssikret av jurist og controller. Dette for å sikre gode anskaffelser samt oppfølging av leverandører for å påse at disse følger lover og regler.

DEL V

VURDERING AV FRAMTIDSUTSIKTER

Nasjonallbiblioteket er rustet for videre drift. De økonomiske rammene slik de er tildelt over statsbudsjettet 2020, gjør Nasjonalbiblioteket i stand til å oppfylle de pliktene som er pålagt gjennom lov om pliktavlevering, tildelingsbrev, samt andre føringer fra Kulturdepartementet.

Nasjonallbiblioteket ble høsten 2019 tildelt 70 nye stillinger knyttet til digitalisering for arkiv og museer i tillegg til bibliotek. Gjennomføringen av dette oppdraget har vært Nasjonalbibliotekets viktigste oppgave i 2020. I tillegg til dette har virksomheten fortsatt tre større satsinger som vil prege arbeidet i årene som kommer. Implementering av den nye pliktavleveringsloven, videreføring av formidlings-satsingen samt språksatsingen i samarbeid med Språkrådet.

Nasjonallbiblioteket har bidratt i Kulturdepartementets arbeid med å utforme en ny bibliotekstrategi, (2021–2024), for de kommende årene. Denne kommer til å prege Nasjonalbibliotekets arbeidsoppgaver i årene som kommer.

Et vilkår for at Nasjonalbiblioteket skal kunne tilby tjenester på dagens nivå, er at rammene slik de er i 2020-budsjettet, ikke reduseres ytterligere. Prosentvise driftskutt og manglende kompensasjon for økte husleier er i ferd med å få konsekvenser for daglig drift og oppgaveløsning. Om det fortsetter, vil det få konsekvenser for Nasjonalbibliotekets ambisjon om å utvikle seg i rollen som en offensiv kunnskapsinstitusjon i den norske offentligheten.

DEL VI

ÅRSREGNSKAP

KOMMENTARER FRA LEDELSEN TIL ÅRSREGNSKAPET 2020

F

Formål

Nasjonalbiblioteket er et bruttofinansiert forvaltningsorgan underlagt Kulturdepartementet.

Mandatet til Nasjonalbiblioteket er forankret i lov om pliktavlevering. I kraft av mandatet er Nasjonalbiblioteket en viktig del av nasjonens kulturarv. Samfunnsoppdraget til Nasjonalbiblioteket er å sikre avlevering og bevaring av publisert materiale fra alle publiserings-

plattformer og gjennom dette være en viktig kilde til kunnskap om Norge og norske forhold. Nasjonalbiblioteket formidler og gjør kulturarven tilgjengelig, og er dermed en kilde til forskning, læring og språkutvikling, og vi bidrar til å skape identitet og samhörighet. Nasjonalbiblioteket skal bidra til å utvikle moderne og relevante norske bibliotek. Nasjonalbiblioteket skal òg forvalte og tildele prosjekt- og utviklingsmidler til styrking av folkebibliotekene.

Regjeringen la i september fram Nasjonal bibliotekstrategi for perioden 2021–2024. Strategien gjelder for et samlet bibliotekfelt og legger vekt på at bibliotekene skal styrkes som en del av grunnstammen i demokratiet. Folkebibliotek, skolebibliotek og fag- og forskningsbibliotek skal i strategiperioden utvikle seg som

relevante og viktige institusjoner for å bidra til folkeopplysning og dannelse i befolkningen. Det leges fram konkrete tiltak langs tre hovedlinjer som sammen vil bidra til å oppnå målet; (i) aktiv formidling, (ii) samarbeid og utvikling og (iii) infrastruktur.

Nasjonalbiblioteket danner infrastruktur for norske bibliotek gjennom tjenester som utvikling og vedlikehold av biografiske standarder, nasjonalbibliografier, depotbibliotek, digitale innholdstjenester og felles biblioteksøk. Nasjonalbiblioteket er både infrastruktur for norsk forskning og godkjent som en selvstendig forskningsinstitusjon. En norsk språkbanktjeneste til bruk i forskning og næringsvirksomhet hører også til den faglige porteføljen.

Det siste året har Nasjonalbiblioteket fått utvidet mandatet sitt til å omfatte digitalisering av kulturarvmateriale for heile ABM-sektoren.

Nasjonalbiblioteket fører regnskap etter statlig regnskapsstandard (SRS). I tillegg følger vi kontantprinsippet.

Stadfestelse

Årsregnskapet er avlagt i samsvar med regler om økonomistyring i staten, rundskriv fra Finansdepartementet og krav fra KUD i instruks om økonomistyring. Vi mener at regnskapet gir et dekkende bilde av de disponible bevilgningene, kostnader, inntekter, eiendeler og gjeld.

VURDERING AV VESENTLIGE FORHOLD

Oppstilling av bevilgningsrapportering for regnskapsåret 2020

Bevilgningsrapporteringen viser at de samlede bevilgningene i 2020 har vært 757,2 millioner kroner. Av disse hører 49,1 millioner kroner til post 80, og 65,6 millioner kroner er investeringer.

I tillegg er det bevilget inntil 18,3 millioner kroner på post 21. Dette er midler som kan benyttes til å utvikle og drive fellestjenester og felles infrastruktur på oppdrag fra departementet.

Bedriften er tilpasset tildelte bevilgninger, og den regnskapsmessige statusen er fulgt opp kontinuerlig med rapportering fra avdelingene og oversyn over interne budsjettdisposisjoner. I samsvar med det periodiserte regnskapet (se resultatoppstilling og balanseoppstilling) er årets resultat i år på 0 millioner kroner.

For driftsåret 2020 fikk Nasjonalbiblioteket tilført 70 nye stillinger tilknyttet kulturarvdigitalisering i Mo i Rana. Rekrutteringene var i sin helhet gjennomført i oktober 2020.

Det ble i 2020 bevilget 49,1 millioner kroner til post 80 hvor 0,4 millioner kroner ikke er brukt. For regnskapsåret 2020 ble det tildelt 51,9 millioner kroner i satsingsmidler – spillemidler. Av disse er 4,8 millioner kroner brukt til å administrere ordningen – hovedsakelig lønnsmidler til saksbehandling i forbindelse med tildelinger. Det er brukt midler til administrative kostnader innenfor regnskap og revisjon. Som en delfinansiering av post 80 ble 3,3 millioner benyttet til bibliotektjeneste i fengsel.

Tilleggsopplysninger

På oppdrag fra Kulturdepartementet har Nasjonalbiblioteket forvaltet spillemidler til prosjekt- og utviklings tiltak innenfor bibliotekfeltet. Midlene kommer fra spilleoverskudd til Norsk Tipping AS i 2019, og utgjorde 51,9 millioner kroner i 2020. Regnskapet for midlene føres på eget firma 7A Spillemidler og inngår ikke i Nasjonalbibliotekets regnskap. Dette regnskapet revideres ikke av Riksrevisjonen, men av privat revisor.

Som delfinansiering av post 80 ble det av Kulturdepartementet utbetalt til Nasjonalbiblioteket 3,3 millioner kroner til firma 7A Spillemidler. Midlene var øremerket utbetalinger til bibliotekteneste i fengsel (post 80).

Det er ikke tillatt å overføre avsatte spillemidler fra overskuddet i norsk tipping til statsbudsjettet. Med dette som bakgrunn har Nasjonalbiblioteket utbetalt 3,3 millioner kroner fra firma 7A Spillemidler til bibliotek tjenester i fengsel.

Riksrevisjonen er ekstern revisor og godkjenner årsregnskapet for Nasjonalbiblioteket. Årsregnskapet er ikke ferdig revidert per d.d., men revisjonsmeldingen er ventet å foreligge i 1. tertial 2021. Rapporten er unntatt offentlig innsyn fram til Stortinget har mottatt Dokument 1 fra Riksrevisjonen.

Oslo, 15.03.2021

Aslak Sira Myhre

DIREKTØR, NASJONALBIBLIOTEKET

PRINSIPPNOTE TIL ÅRSREGNSKAPET

Årsregnskapet for Nasjonalbiblioteket er utarbeidet og avlagt etter nærmere retningslinjer fastsatt i bestemmelser om økonomistyring i staten («bestemmelsene»). Årsregnskapet er i henhold til krav i bestemmelsene punkt 3.4.1, nærmere bestemmelser i Finansdepartementets rundskriv R-115 av desember 2019 og eventuelle tilleggskrav fastsatt av overordnet departement.

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen og artskontorrapporteringen er utarbeidet med utgangspunkt i bestemmelsene punkt 3.4.2 – de grunnleggende prinsippene for årsregnskapet:

- a) Regnskapet følger kalenderåret.
- b) Regnskapet inneholder alle rapporterte utgifter og inntekter for regnskapsåret.
- c) Regnskapet er utarbeidet i tråd med kontantprinsippet.
- d) Utgifter og inntekter er ført i regnskapet med brutto beløp.

Oppstillingene av bevilgnings- og artskontorrapportering er utarbeidet etter de samme prinsippene, men gruppert etter ulike kontoplaner. Prinsippene samsvarer med krav i bestemmelsene punkt 3.5 til hvordan Nasjonalbiblioteket skal rapportere til statsregnskapet. Sumlinjen «Netto rapportert til bevilgningsregnskapet» er lik i begge oppstillingene.

Nasjonalbiblioteket er tilknyttet statens konsernkontoordning i Norges Bank i henhold til krav i bestemmelsene pkt. 3.7.1. Bruttobudsjetterte virksomheter tilføres ikke likviditet gjennom året, men har en trekkrettighet på sin konsernkonto. Ved årets slutt nullstilles saldoen på den enkelte oppgjørskonto ved overgang til nytt år.

Bevilgningsrapporteringen

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen omfatter en øvre del med bevilgningsrapporteringen og en nedre del som viser beholdninger Nasjonalbiblioteket står oppført med i kapitalregnskapet. Bevilgningsrapporteringen viser regnskapstall som Nasjonalbiblioteket har rapportert til statsregnskapet. Det stilles opp etter de kapitler og poster i bevilgningsregnskapet Nasjonalbiblioteket har fullmakt til å disponere. Kolonnen «Samlet tildeling» viser hva Nasjonalbiblioteket har fått stilt til disposisjon i tildelingsbrev for hver statskonto (kapittel/post). Oppstillingen viser i tillegg alle finansielle eiendeler og forpliktelse Nasjonalbiblioteket står oppført med i statens kapitalregnskap.

Artskontorrapporteringen

Oppstillingen av artskontorrapporteringen har en øvre del som viser hva som er rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter, og en nedre del som viser eiendeler og gjeld som inngår i mellomværende med statskassen. Artskontorrapporteringen viser regnskapstall Nasjonalbiblioteket har rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter. Nasjonalbiblioteket har en trekkrettighet på konsernkonto i Norges Bank. Tildelingene er ikke rapportert som en inntekt til statsregnskapet og derfor ikke vist som inntekt i artskontorrapporteringen.

PRINSIPPNOTE II TIL ÅRSREGNSKAPET FOR NASJONALBIBLIOTEKET

Regnskapsprinsipper for bruttobudsjetterte virksomheter

- Virksomhetsregnskap avlagt i henhold til de statlige regnskapsstandardene (SRS).
- Elementene i resultat- og balanseregnskapet er nærmere spesifisert i notene 1–16.

Transaksjonsbaserte inntekter

Transaksjoner er resultatført til verdien av vederlaget på transaksjonstidspunktet. Inntekt resultatføres når den er opptjent. Inntektsføring ved salg av varer skjer på leveringstidspunktet hvor overføring av risiko og kontroll er overført til kjøper. Salg av tjenester inntektsføres i takt med utførelsen.

Inntekter fra bevilgninger og inntekt fra tilskudd og overføringer

Inntekt fra bevilgninger og inntekt fra tilskudd og overføringer resultatføres etter prinsippet om motsatt sammenstilling. Dette innebærer at inntekt fra bevilgninger og inntekt fra tilskudd og overføringer resultatføres i takt med at aktivitetene som finansieres av disse inntektene utføres, det vil si i samme periode som kostnadene påløper (motsatt sammenstilling).

Bruttobudsjetterte virksomheter har en forenklet praktisering av prinsippet om motsatt sammenstilling ved at inntekt fra bevilgninger beregnes som differansen mellom periodens kostnader og opptjente transaksjonsbaserte inntekter og eventuelle inntekter fra tilskudd og overføringer til virksomheten. En konsekvens av dette er at resultatet av periodens aktiviteter blir null.

Kostnader

Utgifter som gjelder transaksjonsbaserte inntekter, kostnadsføres i samme periode som tilhørende inntekt.

Utgifter som finansieres med inntekt fra bevilgning og inntekt fra tilskudd og overføringer, kostnadsføres i samme periode som aktivitetene er gjennomført og ressursene er forbrukt.

Pensjoner

SRS 25 Ytelser til ansatte legger til grunn en forenklet regnskapsmessig tilnærming til pensjoner. Statlige

virksomheter skal ikke balanseføre netto pensjonsforpliktelse for ordninger til Statens pensjonskasse (SPK).

Nasjonalbiblioteket resultatfører arbeidsgiverandel av pensjonspremien som pensjonskostnad. Pensjon kostnadsføres som om pensjonsordningen i SPK var basert på en innskuddsplan.

Leieavtaler

Nasjonalbiblioteket har valgt å benytte forenklet metode i SRS 13 om leieavtaler og klassifiserer alle leieavtaler som operasjonelle leieavtaler.

Klassifisering og vurdering av anleggsmidler

Anleggsmidler er varige og betydelige eiendeler som disponeres av Nasjonalbiblioteket. Med varige eiendeler menes eiendeler med utnyttbar levetid på 3 år eller mer. Med betydelige eiendeler forstås eiendeler med anskaffelseskost på 50 000 kroner eller mer. Anleggsmidler er balanseført til anskaffelseskost fratrukket avskrivninger.

Kontorinventar og datamaskiner (PCer, servere m.m.) med utnyttbar levetid på 3 år eller mer er balanseført som egne grupper.

Varige driftsmidler nedskrives til virkelig verdi ved endret anvendelse eller utnyttelse, dersom virkelig verdi er lavere enn balanseført verdi.

Egenutvikling av programvare

Kjøp av bistand til utvikling av programvare er balanseført. Utgifter vedrørende bruk av egne ansatte knyttet til applikasjonsutviklingsfasen ved utvikling av programvare, er balanseført.

Klassifisering og vurdering av omløpsmidler og kortsiktig gjeld

Omløpsmidler og kortsiktig gjeld omfatter poster som

forfaller til betaling innen ett år etter anskaffelsestidspunktet. Øvrige poster er klassifisert som anleggsmidler / langsiktig gjeld.

Omløpsmidler vurderes til det laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi. Kortsiktig gjeld balanseføres til nominelt beløp på opptakstidspunktet.

Beholdning av varer og driftsmateriell

Beholdninger omfatter varer i form av bøker (inkl. bøker fra flerspråklig bibliotek), DVD-er, CD-er m.v. for salg som benyttes i eller utgjør en integrert del av Nasjonalbibliotekets offentlige tjenesteyting. Innkjøpte varer er verdsatt til anskaffelseskost ved bruk av metoden først inn, først ut (FIFO). Beholdninger av varer er verdsatt til det laveste av anskaffelseskost og netto realisasjonsverdi.

Fordringer

Kundefordringer og andre fordringer er oppført i balansen til pålydende etter fradrag for avsetning til forventet tap. Avsetning til tap gjøres på grunnlag av individuelle vurderinger av de enkelte fordringene.

Valuta

Pengeposter i utenlandsk valuta er satt til gjeldende kurs når regnskapsåret er slutt. Her er lagt til grunn spotkursen fra Norges Bank per 31.12.

Statens kapital

Statens kapital utgjør nettobeløpet av Nasjonalbibliotekets eiendeler og gjeld, og framgår i regnskapslinjen for avregninger i balanseoppstillingen. Bruttobudsjetterte virksomheter presenterer ikke konsernkontoene i Norges Bank som bankinnskudd. Konsernkontoene inngår i regnskapslinjen avregnet med statskassen.

I desember 2018 ble det gjort forenklinger i de statlige regnskapsstandardene. Endringene er obligatoriske fra

2020. Forenklingene innebærer bl.a. en endring i SRS 10 vedrørende regnskapsføringen av inntekt fra bevilgning. Dette medfører en prinsippendring som etter SRS 3 skal føres mot avregninger.

Endringen medfører at regnskapslinjen «Statens finansiering av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler» i balansen fjernes og saldoen legges inn i regnskapslinjen «Avregnet med statskassen (bruttobudsjetterte)». Av den grunn er note 7A oppdatert med riktig saldo for 2019-tallene.

Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten

Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten presenteres etter prinsipp SRS for bruttobudsjetterte virksomheter.

STATLIGE RAMMEBETINGELSER

Selvassurandørprinsippet

Staten opererer som selvassurandør. Det er følgelig ikke inkludert poster i balanse eller resultatregnskap som søker å reflektere alternative netto forsikringskostnader eller forpliktelser.

Statens konsernkontoordning

Statlige virksomheter omfattes av statens konsernkontoordning. Konsernkontoordningen innebærer at alle innbetalinger og utbetalinger daglig gjøres opp mot Nasjonalbibliotekets oppgjørskontoer i Norges Bank.

Nasjonalbiblioteket tilføres ikke likvider gjennom året, men har en trekkrettighet på sin konsernkonto. For bruttobudsjetterte virksomheter nullstilles saldoen på den enkelte oppgjørskonto i Norges Bank ved overgang til nytt regnskapsår.

VEDLEGG 1

OPPSTILLING AV BEVILGNINGSRAPPORTERING 31.12.2020

UTGIFTS-KAPITTEL	KAPITTELNAVN	POST	POSTTEKST	NOTE	SAMLET TILDELING*	REGNSKAP 2020	MERUTGIFT(-) OG MINDREUTGIFT
0326	Språk- og biblioteksformål	01	Driftsutgifter	A+B	624 197 000	599 497 020	24 699 980
0326	Språk- og biblioteksformål	21	Spesielle driftsutgifter	A+B	18 274 000	16 868 747	1 405 253
0326	Språk- og biblioteksformål	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	A+B	65 621 000	34 636 898	30 984 102
0326	Språk- og biblioteksformål	80	Tilskuddsforvaltning	A+B	49 120 000	48 742 117	377 883
1633	Nettoordning, statlig betalt merverdiavgift	01	Nettoordning for mva i staten	A+B	0	33 487 463	-33 487 463
<i>Sum utgiftsført</i>					757 212 000	733 232 246	

INNETKTS-KAPITTEL	KAPITTELNAVN	POST	POSTTEKST		SAMLET TILDELING*	REGNSKAP 2020	MERUTGIFT(-) OG MINDREUTGIFT
3326	Språk- og biblioteksformål	01	Ymse inntekter		20 602 000	25 531 438	4 929 438
3326	Språk- og biblioteksformål	02	Inntekter ved oppdrag		16 310 000	17 514 546	1 204 546
5309	Tilfeldige inntekter	29	Ymse		0	668 800	
5700	Folketrygdens inntekter	72	Arbeidsgiveravgift		0	27 968 133	
<i>Sum inntektsført</i>					36 912 000	71 682 917	

Netto rapportert til bevilgningsregnskapet

661 549 329

KAPITALKONTOER

60074901	Norges Bank KK/ innbetalinger					57 217 507	
60074902	Norges Bank KK/ utbetalinger					-718 332 788	
703821	Endring i mellomværende med statskassen					-434 047	
<i>Sum rapportert</i>						0	

BEHOLDNINGER RAPPORTERT TIL KAPITALREGNSKAPET (31.12.)

KONTO	TEKST	2020	2019	ENDRING
703821	Mellomværende med statskassen	-11 973 603	-11 539 556	-434 047

* Samlet tildeling skal ikke reduseres med eventuelle gitte belastningsfullmakter (gjelder for både utgiftskapittel og inntektskapittel). Se note B «Forklaring til brukte fullmakter og beregning av mulig overførbart beløp til neste år» for nærmere forklaring.

NOTE A FORKLARING AV SAMLET TILDELING UTGIFTER

KAPITTEL OG POST	OVERFØRT FRA I FJOR	ÅRETS TILDELINGER	SAMLET TILDELING
032601	9 851 000	614 346 000	624 197 000
032645	7 821 000	57 800 000	65 621 000
032680	0	49 120 000	49 120 000
032621	2 219 000	16 055 000	18 274 000

NOTE B FORKLARING TIL BRUKTE FULLMAKTER OG BEREKNING AV MULIG OVERFØRBART BELØP TIL NESTE ÅR

KAPITTEL OG POST	032601/332601	032621/332602	032645
STIKKORD		Kan overføres	Kan overføres
MERUTGIFT(-)/MINDRE UTGIFT	24 699 980	1 405 253	30 984 102
UTGIFTSFØRT AV ANDRE IHT. AVGITTE BELASTNINGS-FULLMAKTER(-)			
MERUTGIFT(-)/MINDREUTGIFT ETTER AVGITTE BELASTNINGSFULLMAKTER	24 699 980	1 405 253	30 984 102
MERINNTEKTER/MINDREINNTEKTER(-) IHT. MERINNTEKTSFULLMAKT	4 929 438	1 204 546	0
OMDISPONERING FRA POST 01 TIL 45 ELLER TIL POST 01/21 FRA NESTE ÅRS BEVILGNING			
INNSPARINGER(-)			
FULLMAKT TIL Å OVERSKRIDE BEVILGNING MED OVERTID, REISETID OG TIMELØNN FOR NOVEMBER 2020*			
SUM GRUNNLAG FOR OVERFØRING	29 629 418	2 609 799	30 984 102
MAKS. OVERFØRBART BELØP*	30 717 300	31 690 000	81 655 000
MULIG OVERFØRBART BELØP BEREKNET AV VIRKSOMHETEN	29 629 418	2 609 799	30 984 102

* Denne kolonnen er kun aktuell for virksomheter som er lønnskunde av DFØ og som er berørt av omleggingen av utbetalingsløsningen i DFØ. DFØ har i 2020 endret utbetalingsløsningen for overtid, reisetid og timelønn. Dette medfører at virksomheter som er lønnskunder av DFØ for regnskapsåret 2020 vil utbetale overtid for 13 måneder (november og desember 2019 og januar til november 2020). Berørte virksomheter har fått fullmakt til å overskride bevilgning i 2020 tilsvarende engangseffekten knyttet til omlegging av utbetalingsløsningen i DFØ.

** Maksimalt beløp som kan overføres er 5% av årets bevilgning på driftspostene 01-29, unntatt post 24 eller sum av de siste to års bevilgning for poster med stikkordet «kan overføres». Se årlig rundskriv R-2 for mer detaljert informasjon om overføring av ubrukte bevilgninger.

Virksomhetens bevilgning på kapittel/post 032645 og 032621 er gitt med stikkordet «kan overføres». Beløpene stammer fra tildelinger innenfor de to siste budsjettår og virksomheten lar beløpet fremgå som en del av mulig overførbare beløp.

Mulig overførbare beløp:

Mindreutgiften på post 032601 på kr 24,7 mill kr skyldes i hovedsak:

- mindreforbruk på lønnsområdet - forsinkede rekrutteringsprosesser samt økte refusjoner fra NAV som følge av covid-19
- noe forsinkelse som konsekvens av forsinkede rekrutteringsprosesser medførte utsatte kostnader for - konsulentkostnader samt utstyr til digitaliseringsarbeidet
- økte lønnsrefusjoner som følge av Covid-19

Nasjonalbiblioteket har en merinntekt på post 332601 på 4,9 mill.kr. Dette avviker består av forskningsinntekter utover budsjettet (ca 3 mill kr samt tilskudd fra Kunnskapsdepartementet på 1,5 mill til pandemiltak).

Nasjonalbiblioteket har et mindreforbruk på 2,6 millioner på post 21, inntekter og utgifter sett under ett. Mindreutgiften skyldes at noen prosjekter fikk utsatt start i forhold til plan. Forholdsvis lange initeringsfaser medfører at kostnadene flyttes noe i tid.

Totalt ved Nasjonalbiblioteket ble det for driftsåret 2019 ved post 032601 et mindreforbruk på 29,6 mill kr.

Maks overførbart beløp er begrenset til 5% av bevilgningen for hele posten, jmf bestemmelse i bevilgningsreglementet og det årlige rundskrivet om overførbare bevilgninger. For Nasjonalbiblioteket overskrider mindreforbruket ikke denne grensen.

Forklaring til bruk av budsjettfullmakter

Mottatte belastningsfullmakter (gjelder for både utgiftskapitler og inntektskapitler)

- Stikkordet «kan overføres»
- Stikkordet «kan benyttes under»
- Stikkordet «overslagsbevilgning»
- Avgitte belastningsfullmakter (utgiftsført av andre på utgiftskapitler og inntektsført av andre på inntektskapitler)
- Fullmakt til å overskride driftsbevilgninger mot tilsvarende merinntekter
- Fullmakt til å overskride investeringsbevilgninger mot tilsvarende innsparing under driftsbevilgninger under samme budsjettkapittel
- Fullmakt til å overskride driftsbevilgninger til investeringsformål mot tilsvarende innsparing i de tre følgende budsjettår
- Innsparing i regnskapsåret som følge av bruk av fullmakt til å overskride driftsbevilgninger til investeringsformål mot tilsvarende innsparing i de tre følgende budsjettår
- Romertallsvedtak
- Mulig overførbart beløp

OPPSTILLING AV ARTSKONTORRAPPORTERINGEN 31.12.2020

DRIFTSINTEKTER RAPPORTERT TIL BEVILGNINGSREGNSKAPET	31.12.2020	31.12.2019
Innbetalinger fra gebyrer	10 299	2 175
Innbetalinger fra tilskudd og overføringer	5 355 453	2 298 280
Salgs- og leieinnbetalinger	37 680 232	40 421 718
Andre innbetalinger	0	0
<i>Sum innbetalinger fra drift</i>	<i>43 045 984</i>	<i>42 722 172</i>
DRIFTSUTGIFTER RAPPORTERT TIL BEVILGNINGSREGNSKAPET		
Utbetalinger til lønn	328 306 196	296 753 993
Andre utbetalinger til drift	289 378 201	280 782 289
<i>Sum utbetalinger til drift</i>	<i>617 684 397</i>	<i>577 536 282</i>
Netto rapporterte driftsutgifter	574 638 413	534 814 110
INVESTERINGS- OG FINANSINTEKTER RAPPORTERT TIL BEVILGNINGSREGNSKAPET		
Innbetaling av finansinntekter	0	9
<i>Sum investerings- og finansinntekter</i>	<i>0</i>	<i>9</i>
INVESTERINGS- OG FINANSUTGIFTER RAPPORTERT TIL BEVILGNINGSREGNSKAPET		
Utbetaling til investeringer	33 343 465	33 663 516
Utbetaling til kjøp av aksjer	0	0
Utbetaling av finansutgifter	-23 149	6 699
<i>Sum investerings- og finansutgifter</i>	<i>33 320 316</i>	<i>33 670 215</i>
Netto rapporterte investerings- og finansutgifter	33 320 316	33 670 206
INNKREVINGSVIRKSOMHET OG ANDRE OVERFØRINGER TIL STATEN		
<i>Sum innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
TILSKUDDSFORVALTNING OG ANDRE OVERFØRINGER FRA STATEN		
Utbetalinger av tilskudd og stønader	48 740 070	57 040 001
<i>Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten</i>	<i>48 740 070</i>	<i>57 040 001</i>
INNEKTER OG UTGIFTER RAPPORTERT PÅ FELLESKAPITLER*		
Gruppelivsforsikring konto 1985 (ref. kap. 5309, inntekt)	668 800	601 217
Arbeidsgiveravgift konto 1986 (ref. kap. 5700, inntekt)	27 968 133	25 877 711
Nettoføringsordning for merverdiavgift konto 1987 (ref. kap. 1633, utgift)	33 487 463	33 135 089
<i>Netto rapporterte utgifter på felleskapitler</i>	<i>4 850 530</i>	<i>6 656 160</i>
Netto rapportert til bevilgningsregnskapet	661 549 329	632 180 477

OVERSIKT OVER MELLOMVÆRENDE MED STATSKASSEN**

EIENDELER OG GJELD	31.12.2020	31.12.2019
Fordringer	172 266	122 072
Kontanter	9 294	0
Bankkontoer med statlige midler utenfor Norges Bank	0	0
Skyldig skattetrekk og andre trekk	-11 498 911	-10 625 574
Skyldige offentlige avgifter	-610 246	-1 012 485
Annen gjeld	-46 006	-23 568
Sum mellomværende med statskassen	-11 973 603	-11 539 556

* Andre ev. inntekter/utgifter rapportert på felleskapitler spesifiseres på egne linjer ved behov.

** Spesifiser og legg til linjer ved behov.

RESULTATREGNSKAP

DRIFTSINNTEKTER	NOTE	31.12.2020	31.12.2019
Inntekt fra bevilgninger	1	601 379 381	556 120 884
Inntekt fra tilskudd og overføringer	1	5 595 453	2 298 280
Inntekt fra gebyrer	1	10 379	2 075
Salgs- og leieinntekter	1	35 017 388	40 495 186
<i>Sum driftsinntekter</i>		<i>642 002 601</i>	<i>598 916 425</i>
DRIFTSKOSTNADER			
Varekostnader		-366 384	1 233 056
Lønnskostnader	2	331 590 365	294 784 500
Avskrivninger på varige driftsmidler og immaterielle eiendeler	3,4	19 562 184	18 625 292
Nedskrivninger på varige driftsmidler og immaterielle eiendeler	3,4	0	0
Andre driftskostnader	5	291 239 586	284 266 887
<i>Sum driftskostnader</i>		<i>642 025 750</i>	<i>598 909 735</i>
Driftsresultat		-23 149	6 690
FINANSINNTEKTER OG FINANSKOSTNADER			
Finansinntekter	6	0	9
Finanskostnader	6	-23 149	6 699
<i>Sum finansinntekter og finanskostnader</i>		<i>23 149</i>	<i>-6 690</i>
Resultat av periodens aktiviteter		0	0
AVREGNINGER OG DISPONERINGER			
Sum avregninger og disponeringer		0	0

TILSKUDDSFORVALTNING OG ANDRE OVERFØRINGER FRA STATEN

Tilskudd til andre	9	48 740 070	57 040 001
Avregning med statskassen tilskuddsforvaltning		48 740 070	57 040 001
<i>Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten</i>		0	0

BALANSE – EIENDELER

A. ANLEGGSMIDLER	NOTE	31.12.2020	31.12.2019
I IMMATERIELLE EIENDELER			
Programvare og lignende rettigheter	3	1 368 587	1 381 910
<i>Sum immaterielle eiendeler</i>		1 368 587	1 381 910
II VARIGE DRIFTSMIDLER			
Maskiner og transportmidler	4	4 689 523	3 836 641
Driftsløse, inventar, verktøy og lignende	4	84 470 136	70 322 876
<i>Sum varige driftsmidler</i>		89 159 659	74 159 517
III FINANSIELLE ANLEGGSMIDLER			
Sum anleggsmidler		90 528 245	75 541 427
B. OMLØPSMIDLER			
I BEHOLDNING AV VARER OG DRIFTSMATERIELL			
Beholdninger av varer og driftsmateriell	11	2 370 064	1 395 622
<i>Sum beholdning av varer og driftsmateriell</i>		2 370 064	1 395 622
II FORDRINGER			
Kundefordringer	12	272 363	318 149
Opptjente, ikke fakturerte inntekter	13	240 000	2 682 559
Andre fordringer	14	9 226 340	25 316 375
<i>Sum fordringer</i>		9 738 704	28 317 083
III BANKINNSKudd, KONTANTER OG LIGNENDE			
Bankinnskudd	15	0	0
Kontanter og lignende	15	9 294	0
<i>Sum bankinnskudd, kontanter og lignende</i>		9 294	0
Sum omløpsmidler		12 118 062	29 712 705
Sum eiendeler drift		102 646 307	105 254 131
Sum eiendeler		102 646 307	105 254 131

STATENS KAPITAL OG GJELD

C. STATENS KAPITAL	NOTE	31.12.2020	31.12.2019
I VIRKSOMHETSKAPITAL			
Sum virksomhetskapskapital		0	0
II AVREGNINGER			
Avregnet med statskassen (bruttobudsjetterte)	7	29 602 867	23 865 695
Sum avregninger		29 602 867	23 865 695
Sum statens kapital		29 602 867	23 865 695
D. GJELD			
I AVSETNING FOR LANGSIKTIGE FORPLIKTELSE			
Sum avsetninger for langsiktige forpliktelser		0	0
II ANNEN LANGSIKTIG GJELD			
Sum annen langsiktig gjeld		0	0
III KORTSIKTIG GJELD			
Leverandørgjeld		5 256 142	24 285 313
Skyldig skattetrekk		11 498 911	10 625 574
Skyldige offentlige avgifter		4 286 210	4 447 485
Avsatte feriepenger		30 278 193	26 631 460
Mottatt forskuddsbetaling	13	0	0
Annen kortsiktig gjeld	16	21 723 984	15 398 605
Sum kortsiktig gjeld		73 043 440	81 388 437
Sum gjeld		73 043 440	81 388 437
Sum statens kapital og gjeld drift		102 646 307	105 254 132
Sum statens kapital og gjeld		102 646 307	105 254 132

NOTE 1 DRIFTSINNEKTER

INNEKT FRA BEVILGNINGER*	31.12.2020	31.12.2019
Inntekt fra bevilgninger	601 379 381	556 120 884
Sum inntekt fra bevilgninger	601 379 381	556 120 884
* Etter de statlige regnskapsstandardene beregnes inntekt fra bevilgninger for bruttobudsjetterte virksomheter som differansen mellom periodens kostnader og opptjente transaksjonsbaserte inntekter og eventuelle inntekter fra tilskudd og overføringer til virksomheten. En konsekvens av dette er at resultat av periodens aktiviteter blir null.		
For informasjon om mottatte bevilgninger, se oppstilling av bevilgningsrapportering.		
INNEKT FRA TILSKUDD OG OVERFØRINGER		
Tilskudd fra Norges forskningsråd	1 499 000	2 098 000
Tilskudd fra andre statlige virksomheter	56 250	0
Andre tilskudd og overføringer	4 040 203	200 280
Sum inntekt fra tilskudd og overføringer	5 595 453	2 298 280
INNEKT FRA GEBYRER		
Gebyrer	10 379	2 075
Sum inntekt fra gebyrer	10 379	2 075
SALGS- OG LEIEINNEKTER		
Salgsinntekt, avgiftspliktig	4 875 548	3 994 853
Salgsinntekt, avgiftsfri	15 341 841	22 050 333
Salgsinntekt, unntatt avgiftsplikt	14 800 000	14 450 000
Sum salgs- og leieinntekter	35 017 388	40 495 186
ANDRE DRIFTSINNEKTER		
Sum andre driftsinntekter	0	0
Sum driftsinntekter	642 002 601	598 916 425

NOTE 2 LØNSKOSTNADER

	31.12.2020	31.12.2019
Lønn	249 551 879	216 385 024
Feriepenger	31 276 004	28 698 016
Arbeidsgiveravgift	28 192 650	25 671 696
Pensjonskostnader*	32 150 011	28 967 645
Lønn balanseført ved egenutvikling av anleggsmidler (-)**	0	0
Sykepenger og andre refusjoner (-)***	-12 052 437	-7 966 188
Andre ytelser	2 472 259	3 028 307
Sum lønnskostnader	331 590 365	294 784 500
Antall utførte årsverk	461	424

* Pensjoner kostnadsføres i resultatregnskapet basert på faktisk påløpt premie for regnskapsåret.

** Økningen skyldes utvidet omsorgspermisjon i forbindelse med covid-19. Kompensasjon fra dag 4.

*** For driftsåret 2020 fikk Nasjonalbiblioteket tilført 70 nye stillinger tilknyttet kulturarvdigitalisering Mo i Rana. Rekrutteringen ble fullført i oktober 2020. Dette medfører at økningen som vil vises som utførte årsverk, først får årseffekt fra driftsåret 2021.

NOTE 3 IMMATERIELLE EIENDELER

	PROGRAMVARE OG LIGNENDE RETTIGHETER	IMMATERIELLE EIENDELER UNDER UTFØRELSE	SUM
Anskaffelseskost 01.01.	6 904 128	0	6 904 128
Tilgang i året	330 960	0	330 960
Avgang anskaffelseskost i året (-)	-127 531	0	-127 531
Fra immaterielle eiendeler under utførelse til annen gruppe i året	0	0	0
<i>Anskaffelseskost</i>	<i>7 107 556</i>	<i>0</i>	<i>7 107 556</i>
Akkumulerte nedskrivninger 01.01.	0	0	0
Nedskrivninger i året	0	0	0
Akkumulerte avskrivninger 01.01.	5 522 218	0	5 522 218
Ordinære avskrivninger i året	344 282	0	344 282
Akkumulerte avskrivninger avgang i året (-)	-127 531	0	-127 531
Balanseført verdi 31.12.2020	1 368 587	0	1 368 587
Avskrivningssatser (levetider)	5 år/lineært	Ingen avskrivning	

NOTE 4 VARIGE DRIFTSMIDLER

	TOMTER	BYGNINGER OG ANNEN FAST EIENDOM	MASKINER OG TRANSPORT- MIDLER	DRIFTSLØSØRE, INVENTAR, VERKTØY O.L.	SUM
Anskaffelseskost 01.01.	0	0	24 273 118	247 191 371	271 464 489
Tilgang i året	0	0	2 212 404	32 005 640	34 218 044
Avgang anskaffelseskost i året (-)*	0	0	-3 569 570	-60 930 608	-64 500 178
Fra anlegg under utførelse til annen gruppe i året	0	0	0	0	0
<i>Anskaffelseskost</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>22 915 952</i>	<i>218 266 403</i>	<i>241 182 355</i>
Akkumulerte nedskrivninger 01.01	0	0	0	0	0
Nedskrivninger i året**	0	0	0	0	0
Akkumulerte avskrivninger 01.01.	0	0	20 436 476	176 868 495	197 304 972
Ordinære avskrivninger i året	0	0	1 359 523	17 858 379	19 217 902
Akkumulerte avskrivninger avgang i året (-)	0	0	-3 569 570	-60 930 608	-64 500 178
Balanseført verdi 31.12.2020	0	0	4 689 523	84 470 136	89 159 659

* Fullt avskrevne anlegg som er vurdert til avgang i løpet av 2020.

** Det er vurdert at ikke-ferdig avskrevne anlegg skal bestå.

Avskrivningssatser (levetider)	Ingen avskrivning	Ingen avskrivning	4-10 år/ lineært	3-20 år/ lineært

NOTE 5 ANDRE DRIFTSKOSTNADER

	31.12.2020	31.12.2019
Husleie	142 670 629	136 904 263
Vedlikehold egne bygg og anlegg	0	0
Vedlikehold og ombygging av leide lokaler	1 643 219	1 201 091
Andre kostnader til drift av eiendom og lokaler*	20 256 359	14 095 594
Leie maskiner, inventar og lignende	12 555 875	13 176 886
Mindre utstyrsanskaffelser	11 259 369	7 215 742
Reparasjon og vedlikehold av maskiner, utstyr mv.	3 828 592	6 071 072
Kjøp av konsulent tjenester	5 301 066	8 949 019
Kjøp av andre fremmede tjenester	57 825 643	53 605 349
Reiser og diett**	3 393 790	10 544 761
Tap og lignende***	-206 339	0
Øvrige driftskostnader	32 711 382	32 503 110
Sum andre driftskostnader	291 239 586	284 266 887

* I 2020 påløp det driftskostnader på 6,7 mill. kr for utbygging av fjellmagasin i Mo i Rana.

** Nedgangen er relatert til covid-19.

*** Avsetning tap på fordringer.

TILLEGGSINFORMASJON OM OPERASJONELLE LEIEAVTALER

GJENVÆRENDE VARIGHET	TYPE EIENDEL					SUM
	IMMATERIELLE EIENDELER	TOMTER, BYGNIN- GER OG ANNEN FAST EIENDOM	MASKINER OG TRANS- PORTMIDLER	DRIFTSLØSØRE, INVENTAR, VERKTØY OG LIGNENDE	INFRASTRUKTUR- EIENDELER	
Varighet inntil 1 år						0
Varighet 1-5 år						0
Varighet over 5 år		142 670 629				142 670 629
Kostnadsført leie- betaling for perioden	0	142 670 629	0	0	0	142 670 629

Nasjonalbiblioteket har husleieavtaler med varighet over 5 år. Årlig husleiekostnad er kr 142 670 629.

NOTE 6 FINANSINTEKTER OG FINANSKOSTNADER

FINANSINTEKTER	31.12.2020	31.12.2019
Valutagevinst (agio)	0	9
Sum finansinntekter	0	9
FINANSKOSTNADER		
Rentekostnad	1 096	3 056
Valutatap (disagio)*	-24 246	3 643
Sum finanskostnader	-23 149	6 699

* Utenlandske fakturaer har i 2020 gitt Nasjonalbiblioteket en valutagevinst i forhold til hva som er bokført på leverandørgjeld.

NOTE 7 SAMMENHENG MELLOM AVREGNET MED STATSKASSEN OG MELLOMVÆRENDE MED STATSKASSEN (bruttobudsjetterte virksomheter)

A) FORKLARING TIL AT PERIODENS RESULTAT IKKE ER LIK ENDRING I AVREGNET MED STATSKASSEN I BALANSEN (KONGUENSAVVIK)	31.12.2019	31.12.2020	ENDRING*
Avregnet med statskassen i balansen	23 865 695	29 602 867	5 737 172
<p>Bakgrunnen for at periodens resultat ikke er lik endring i avregnet med statskassen i balansen for bruttobudsjetterte virksomheter, er at konsernkontoene i Norges Bank inngår som en del av avregnet med statskassen i balansen. I tillegg hensyntas enkelte transaksjoner som ikke er knyttet til virksomhetens drift og transaksjoner som ikke medfører ut- eller innbetaling. Nedenfor vises de ulike postene som er grunnen til at endring i avregnet med statskassen i balansen ikke er lik balansens resultat.</p>			
ENDRING I AVREGNET MED STATSKASSEN			
<i>Konsernkontoer i Norges Bank</i>			
Konsernkonto utbetaling			-718 332 788
Konsernkonto innbetaling			57 217 507
<i>Netto trekk konsernkonto</i>			-661 115 282
<i>Innbetalinger og utbetalinger som ikke inngår i virksomheten drift (er gjennomstrømningsposter)</i>			
- Innbetaling innkrevingsvirksomhet og andre overføringer			0
+ Utbetaling tilskuddsforvaltning og andre overføringer			48 740 070
<i>Bokføringer som ikke går over bankkonto, men direkte mot avregning med statskassen</i>			
+ Inntektsført fra bevilgning (underkonto 1991)			601 379 381
- Gruppeliv/arbeidsgiveravgift (underkonto 1985 og 1986)			-28 636 933
+ Nettoordning, statlig betalt merverdiavgift (underkonto 1987)			33 895 592
<i>Andre avstemmingsposter</i>			
Spesifikasjon av andre avstemmingsposter			0
<i>Forskjell mellom resultatført og netto trekk på konsernkonto</i>			-5 737 172
Resultat av periodens aktiviteter før avregning mot statskassen			0
Sum endring i avregnet med statskassen*			-5 737 172

* Sum endring i avregnet med statskassen skal stemme med periodens endring ovenfor.

Diff:	0
-------	---

I desember 2018 ble det gjort forenklinger i de statlige regnskapsstandardene. Endringene er obligatoriske fra 2020. Forenklingene innebærer bla en endring i SRS 10 vedrørende regnskapsføringen av inntekt fra bevilgning. Dette medfører en prinsippendring som etter SRS 3 skal føres mot avregninger.

Endringen medfører at regnskapslinjen «Statens finansiering av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler» i balansen fjernes og saldoen legges inn i regnskapslinjen «Avregnet med statskassen (bruttobudsjetterte)». Av den grunn er også note 7A oppdatert med riktig saldo for 2019-tallene.

NOTE 7B SAMMENHENG MELLOM AVREGNET MED STATSKASSEN OG MELLOMVÆRENDE MED STATSKASSEN (bruttobudsjetterte virksomheter)

	B) FORSKJELLEN MELLOM AVREGNET MED STATSKASSEN OG MELLOMVÆRENDE MED STATSKASSEN		31.12.2020	31.12.2020	
			Spesifisering av bokført avregning med statskassen	Spesifisering av rapportert mellomværende med statskassen	Forskjell
IMMATERIELLE EIENDELER OG VARIGE DRIFTSMIDLER					
Immaterielle eiendeler			1 368 587	1 368 587	
Varige driftsmidler			89 159 659	89 159 659	
Sum			90 528 245	0	90 528 245
FINANSIELLE ANLEGGSMIDLER					
Investeringer i aksjer og andeler			0	0	0
Obligasjoner			0	0	0
Andre fordringer			0	0	0
Sum			0	0	0
OMLØPSMIDLER					
Beholdninger av varer og driftsmateriell			2 370 064	0	2 370 064
Kundefordringer			272 363	0	272 363
Opptjente, ikke fakturerte inntekter			240 000	0	240 000
Andre fordringer			9 226 340	172 266	9 054 074
Bankinnskudd, kontanter og lignende			9 294	9 294	0
<i>Fordringer vedrørende innkreivingsvirksomhet og andre overføringer til staten</i>			0		
Sum			12 118 062	181 560	11 936 502
LANGSIKTIGE FORPLIKTELSER OG GJELD					
Avsetninger langsiktige forpliktelser			0	0	0
Øvrig langsiktig gjeld			0	0	0
Sum			0	0	0
KORTSIKTIG GJELD					
Leverandørgjeld			-5 256 142	0	-5 256 142
Skyldig skattetrekk og andre trekk			-11 498 911	-11 498 911	0
Skyldige offentlige avgifter			-4 286 210	-610 246	-3 675 964
Avsatte feriepengar			-30 278 193	0	-30 278 193
Mottatt forskuddsbetaling			0	0	0
Annen kortsiktig gjeld			-21 723 984	-46 006	-21 677 978
<i>Gjeld vedrørende tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten</i>			0	0	0
Sum			-73 043 440	-12 155 163	-60 888 278
Sum			29 602 867	-11 973 603	41 576 469

Mellomværende med statskassen består av kortsiktige fordringer og gjeld som etter økonomiregelverket er rapportert til statsregnskapet (S-rapport). Avregnet med statskassen viser finansieringen av virksomhetens netto eiendeler og gjeld.

NOTE 9 TILSKUDDSFORVALTNING OG ANDRE OVERFØRINGER FRA STATEN

TILSKUDD TIL ANDRE	31.12.2020	31.12.2019
Utbetaling av tilskudd til andre	48 740 070	57 040 001
Overføring til fond, forvaltningsorganer og andre statlige regnskaper	0	0
Annet	0	0
Sum tilskudd til andre	48 740 070	57 040 001

NOTE 11 BEHOLDNING AV VARER OG DRIFTSMATERIELL

	31.12.2020	31.12.2019
ANSKAFFELSESKOST		
Råvarer og innkjøpte halvfabrikata	0	0
Varer under tilvirkning	0	0
Ferdige egentilvirkede varer og driftsmateriell	0	0
Innkjøpte varer (ferdigvarer) og driftsmateriell*	2 370 064	1 395 622
<i>Sum anskaffelseskost</i>	<i>2 370 064</i>	<i>1 395 622</i>
UKURANS**		
<i>Sum ukurans</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
Sum beholdning av varer og driftsmateriell	2 370 064	1 395 622

* Varelageret til Det flerspråkelige bibliotek er verdsatt til kr 265 215. Tallet er konservativt basert på forventet omsetning.

** Kan ikke automatisk hentes ut fra regnskapet.

NOTE 12 KUNDEFORDRINGER

	31.12.2020	31.12.2019
Kundefordringer til pålydende	1 073 834	1 325 959
Avsatt til forventet tap (-)	-801 471	-1 007 810
Sum kundefordringer	272 363	318 149

NOTE 13 OPPTJENTE, IKKE FAKTURERTE INNTEKTER / MOTTATT FORSKUDDSBETALING

OPPTJENTE, IKKE FAKTURERTE INNTEKTER (FORDRING)	31.12.2020	31.12.2019
Aktivitet 1*	240 000	2 682 559
Sum opptjente, ikke fakturerte inntekter	240 000	2 682 559
MOTTATT FORSKUDDSBETALING (GJELD)	31.12.2020	31.12.2019
Sum mottatt forskuddsbetaling	0	0

* Beløpet pr 31.12.2020 omfatter inntekter som gjelder 2020, men som bokføres i 2021. Det er avsatt kr 240 000 i 2020 som er reversert i 2021.

NOTE 14 ANDRE KORTSIKTIGE FORDRINGER

	31.12.2020	31.12.2019
Forskuddsbetalt lønn	0	-13 200
Reiseforskudd	0	0
Personallån	74 056	37 063
Andre fordringer på ansatte	98 210	98 210
Forskuddsbetalte leie	5 558 289	0
Andre forskuddsbetalte kostnader	1 879 980	24 339 096
Andre fordringer	1 615 806	855 206
Sum andre kortsiktige fordringer	9 226 340	25 316 375

I 2019 ble husleie 21,3 mill. kr med forfallsdato 2020 periodisert/bokført i 2019.

I 2020 er husleie med forfallsdato 2021 bokført/periodisert i 2021, i henhold til de statlige regnskapsstandardene.

NOTE 15 BANKINNSKUDD, KONTANTER OG LIGNENDE

	31.12.2020	31.12.2019
Øvrige bankkontoer (utenfor statens konsernkontoordning)	0	0
Kontantbeholdninger	9 294	0
Sum bankinnskudd, kontanter og lignende	9 294	0

NOTE 16 ANNEN KORTSIKTIG GJELD

	31.12.2020	31.12.2019
Skyldig lønn	-6 286	-59 561
Annen gjeld til ansatte	10 506 554	10 333 310
Påløpte kostnader*	11 222 516	5 041 726
Avstemningsdifferanser ved rapportering til statsregnskapet	1 200	83 130
Avsatt pensjonspremie til SPK, arbeidsgiverandel	0	0
Annen kortsiktig gjeld	0	0
Sum annen kortsiktig gjeld	21 723 984	15 398 605

* Økning skyldes at det ble avsatt mer angående fakturaer på flyt i 2020 enn i 2019.

Færder fyr i Tjøme, 1911. Fotograf: Anders Beer Wilse. Norsk Folkemuseum.

Kolofon

Omslagsfoto: «Utenfor Epedemi Lasarettet». Bildet er tatt av Anders Beer Wilse i 1905, og det viser besøkende ved et epidemilasarett, antakelig på Ullevål sykehus i Kristiania. Eier: Norsk Folkemuseum

Design: Superultraplus Designstudio AS

Trykk: Erik Tanche Nilssen AS

Riksrevisjonen

Vår saksbehandler

Tom Gisle Grøndahl 21540976

Vår dato

30.04.2021

Deres dato

Vår referanse

2020/00650-4

Deres referanse

NORSK FILMINSTITUTT
Postboks 482 Sentrum
0105 OSLO

Revisjon av årsregnskapet for Norsk filminstitutt - driftsregnskap og fond

Vedlagt følger revisjonsberetningene for Norsk filminstitutt og Norsk filminstitutt fonds årsregnskap for 2020.

Riksrevisjonen har revidert virksomhetens regnskap i samsvar med lov og instruks om Riksrevisjonen og internasjonale standarder for offentlig revisjon.

Offentliggjøring av revisjonsberetning

Revisjonsberetningen er Riksrevisjonens konklusjon på gjennomført finansiell revisjon. Denne revisjonsberetningen omfattes ikke av bestemmelsen om utsatt offentlighet i lov om Riksrevisjonen § 18 2. ledd.

Revisjonsberetningen skal i samsvar med Bestemmelser om økonomistyring i staten punkt 2.3.3 publiseres på virksomhetens nettsider sammen med årsrapporten.

Etter fullmakt

Åse Kristin Berglihn Hemsén
ekspedisjonssjef

Stein Jahren
avdelingsdirektør

Brevet er godkjent og ekspedert digitalt.

Vedlegg: 2

Liste over kopimottakere:

KULTURDEPARTEMENTET

NORSK FILMINSTITUTT
Org. nr.: 892211442

Riksrevisjonens beretning

Til Norsk filminstitutt

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Riksrevisjonen har revidert Norsk filminstitutts årsregnskap for 2020. Årsregnskapet består av ledelseskomentarer og oppstilling av bevilgnings- og artskontorrapportering, inklusiv noter til årsregnskapet for regnskapsåret avsluttet per 31. desember 2020.

Bevilgnings- og artskontorrapporteringen viser at 822 373 867 kroner er rapportert netto til bevilgningsregnskapet.

Etter Riksrevisjonens mening gir Norsk filminstitutts årsregnskap et dekkende bilde av virksomhetens disponible bevilgninger, inntekter og utgifter for 2020 og kapitalposter pr 31. desember 2020, i samsvar med regelverket for økonomistyring i staten.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med *lov om Riksrevisjonen, instruks om Riksrevisjonens virksomhet* og internasjonale standarder for offentlig finansiell revisjon (ISSAI 2000–2899). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet under «Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet». Vi er uavhengige av virksomheten slik det kreves i lov og instruks om Riksrevisjonen og ISSAI 130 (INTOSAI¹ etikkregler), og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er revisjonsbevisene vi har innhentet tilstrekkelige og hensiktsmessige som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon i årsrapporten

Ledelsen er ansvarlig for årsrapporten, som består av årsregnskapet (del VI) og øvrig informasjon (del I–V). Riksrevisjonens uttalelse omfatter revisjon av årsregnskapet og virksomhetens etterlevelse av administrative

¹ International Organization of Supreme Audit Institutions

regelverk for økonomistyring, ikke øvrig informasjon i årsrapporten (del I–V). Vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese den øvrige informasjonen i årsrapporten. Formålet er å vurdere om det foreligger vesentlig inkonsistens mellom den øvrige informasjonen, årsregnskapet og kunnskapen vi har opparbeidet oss under revisjonen. Vi vurderer også om den øvrige informasjonen ser ut til å inneholde vesentlig feilinformasjon. Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon, er vi pålagt å rapportere dette i revisjonsberetningen.

Det er ingenting å rapportere i så måte.

Ledelsens og det overordnede departementets ansvar for årsregnskapet

Ledelsen er ansvarlig for å utarbeide et årsregnskap som gir et dekkende bilde i samsvar med regelverket for økonomistyring i staten. Ledelsen er også ansvarlig for å etablere den interne kontrollen som den mener er nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Det overordnede departementet har det overordnede ansvaret for at virksomheten rapporterer relevant og pålitelig resultat- og regnskapsinformasjon og har forsvarlig internkontroll.

Riksrevisjonens oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Målet med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som gir uttrykk for Riksrevisjonens konklusjon. Betryggende sikkerhet er et høyt sikkerhetsnivå, men det er ingen garanti for at en revisjon som er utført i samsvar med *lov om Riksrevisjonen, instruks om Riksrevisjonens virksomhet* og internasjonale standarder for offentlig finansiell revisjon, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir ansett som vesentlig dersom den, enkeltvis eller samlet, med rimelighet kan forventes å påvirke de beslutningene brukere treffer på grunnlag av årsregnskapet.

Vi utøver profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen, i samsvar med *lov om Riksrevisjonen, instruks om Riksrevisjonens virksomhet* og internasjonale standarder for offentlig finansiell revisjon.

Vi identifiserer og anslår risikoene for vesentlig feilinformasjon i årsregnskapet, enten den skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Videre utformer og gjennomfører vi revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer og innhenter tilstrekkelig og hensiktsmessig revisjonsbevis som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon ikke blir avdekket, er høyere for feilinformasjon som skyldes misligheter, enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil. Grunnen til det er at misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, feilpresentasjoner eller overstyring av intern kontroll.

Vi gjør også følgende:

- opparbeider oss en forståelse av den interne kontrollen som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige ut fra omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om hvor effektiv virksomhetens interne kontroll er
- evaluerer om regnskapsprinsippene som er brukt, er hensiktsmessige, og om tilhørende opplysninger som er utarbeidet av ledelsen, er rimelige
- evaluerer den totale presentasjonen, strukturen og innholdet i årsregnskapet, inkludert tilleggsopplysningene
- evaluerer om årsregnskapet representerer de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et dekkende bilde i samsvar med regelverket for økonomistyring i staten

Vi kommuniserer med ledelsen, blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og når revisjonsarbeidet skal utføres. Vi vil også ta opp forhold av betydning som er avdekket i løpet av revisjonen, for eksempel svakheter av betydning i den interne kontrollen, og informerer det overordnede departementet om dette.

Når det gjelder forholdene som vi tar opp med ledelsen, og informerer det overordnede departementet om, tar vi standpunkt til hvilke som er av størst betydning ved revisjonen av årsregnskapet, og avgjør om disse skal regnes som sentrale forhold ved revisjonen. De beskrives i så fall i et eget avsnitt i revisjonsberetningen, med mindre lov eller forskrift hindrer offentliggjøring. Forholdene omtales ikke i beretningen hvis Riksrevisjonen beslutter at det er rimelig å forvente at de negative konsekvensene av en slik offentliggjøring vil være større enn offentlighetens interesse av at saken blir omtalt. Dette vil bare være aktuelt i ytterst sjeldne tilfeller.

Dersom vi gjennom revisjonen av årsregnskapet får indikasjoner på vesentlige brudd på administrative regelverk med betydning for økonomistyring i staten, gjennomfører vi utvalgte revisjonshandlinger for å kunne uttale oss om hvorvidt det er vesentlige brudd på slike regelverk.

Uttalelse om øvrige forhold

Konklusjon om etterlevelse av administrative regelverk for økonomistyring

Vi uttaler oss om hvorvidt vi er kjent med forhold som tilsier at virksomheten har disponert bevilgningene på en måte som i vesentlig grad strider mot administrative regelverk med betydning for økonomistyring i staten. Uttalelsen gis med moderat sikkerhet og bygger på ISSAI 4000 for etterlevelserevisjon. Moderat sikkerhet for uttalelsen oppnår vi gjennom revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi finner nødvendige.

Basert på revisjonen av årsregnskapet, er vi ikke kjent med forhold som tilsier at virksomheten har disponert bevilgningene i strid med administrative regelverk med betydning for økonomistyring i staten.

Oslo; 30.04.2021

Etter fullmakt

Åse Kristin Berglihn Hemsén
ekspedisjonssjef

Stein Jahren
avdelingsdirektør

Beretningen er godkjent og ekspedert digitalt

NORSK FILMINSTITUTT
Org. nr.: 892211442

Riksrevisjonens beretning

Til Norsk filminstitutt

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Riksrevisjonen har revidert Norsk filminstitutts fonds årsregnskap for 2020. Årsregnskapet består av ledelseskomentarer, oppstilling av bevilgningsrapportering og fondsregnskap, inklusiv noter til årsregnskapet for regnskapsåret avsluttet per 31. desember 2020.

Oppstillingen av fondsregnskapet viser at periodens resultat er (10 510 974) kroner.

Etter Riksrevisjonens mening gir Norsk filminstitutts fonds årsregnskap et dekkende bilde av fondets inntekter og utgifter for 2020 og av eiendeler og fondskapital per 31. desember 2020, i samsvar med regelverket for økonomistyring i staten.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med *lov om Riksrevisjonen, instruks om Riksrevisjonens virksomhet* og internasjonale standarder for offentlig finansiell revisjon (ISSAI 2000–2899). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet under «Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet». Vi er uavhengige av virksomheten slik det kreves i lov og instruks om Riksrevisjonen og ISSAI 130 (INTOSAI¹ etikkregler), og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er revisjonsbevisene vi har innhentet tilstrekkelige og hensiktsmessige som grunnlag for vår konklusjon.

¹ International Organization of Supreme Audit Institutions

Øvrig informasjon i årsrapporten

Norsk filminstituttets ledelse er ansvarlig for fondets årsrapport, som inneholder fondets årsregnskap (del VI) og øvrig informasjon (del I–V). Riksrevisjonens uttalelse omfatter revisjon av fondets årsregnskap, ikke øvrig informasjon i årsrapporten (del I–V). Vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese den øvrige informasjonen i årsrapporten. Formålet er å vurdere om det foreligger vesentlig inkonsistens mellom den øvrige informasjonen, årsregnskapet og kunnskapen vi har opparbeidet oss under revisjonen. Vi vurderer også om den øvrige informasjonen ser ut til å inneholde vesentlig feilinformasjon. Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon, er vi pålagt å rapportere dette i revisjonsberetningen.

Det er ingenting å rapportere i så måte.

Fondsledelsens og det overordnede departementets ansvar for årsregnskapet

Norsk filminstituttets ledelse er ansvarlig for å utarbeide et årsregnskap som gir et dekkende bilde i samsvar med regelverket for økonomistyring i staten. Norsk filminstituttets ledelse er også ansvarlig for å etablere den interne kontrollen som den mener er nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Det overordnede departementet har det overordnede ansvaret for at fondet rapporterer relevant og pålitelig resultat- og regnskapsinformasjon og har forsvarlig internkontroll.

Riksrevisjonens oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Målet med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som gir uttrykk for Riksrevisjonens konklusjon. Betryggende sikkerhet er et høyt sikkerhetsnivå, men det er ingen garanti for at en revisjon som er utført i samsvar med *lov om Riksrevisjonen, instruks om Riksrevisjonens virksomhet* og internasjonale standarder for offentlig finansiell revisjon, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir ansett som vesentlig dersom den, enkeltvis eller samlet, med rimelighet kan forventes å påvirke de beslutningene brukere treffer på grunnlag av årsregnskapet.

Vi utøver profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen, i samsvar med *lov om Riksrevisjonen, instruks om Riksrevisjonens virksomhet* og internasjonale standarder for offentlig finansiell revisjon.

Vi identifiserer og anslår risikoene for vesentlig feilinformasjon i årsregnskapet, enten den skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Videre utformer og gjennomfører vi revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer og innhenter tilstrekkelig og hensiktsmessig revisjonsbevis som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon ikke blir avdekket, er høyere for feilinformasjon som skyldes misligheter, enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil. Grunnen til det er at misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, feilpresentasjoner eller overstyring av intern kontroll.

Vi gjør også følgende:

- opparbeider oss en forståelse av den interne kontrollen som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige ut fra omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om hvor effektiv virksomhetens interne kontroll er
- evaluerer om regnskapsprinsippene som er brukt, er hensiktsmessige, og om tilhørende opplysninger som er utarbeidet av ledelsen, er rimelige

- evaluerer den totale presentasjonen, strukturen og innholdet i årsregnskapet, inkludert tilleggsopplysningene
- evaluerer om årsregnskapet representerer de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et dekkende bilde i samsvar med regelverket for økonomistyring i staten

Vi kommuniserer med ledelsen, blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og når revisjonsarbeidet skal utføres. Vi vil også ta opp forhold av betydning som er avdekket i løpet av revisjonen, for eksempel svakheter av betydning i den interne kontrollen, og informerer det overordnede departementet om dette.

Når det gjelder forholdene som vi tar opp med ledelsen, og informerer det overordnede departementet om, tar vi standpunkt til hvilke som er av størst betydning ved revisjonen av årsregnskapet, og avgjør om disse skal regnes som sentrale forhold ved revisjonen. De beskrives i så fall i et eget avsnitt i revisjonsberetningen, med mindre lov eller forskrift hindrer offentliggjøring. Forholdene omtales ikke i beretningen hvis Riksrevisjonen beslutter at det er rimelig å forvente at de negative konsekvensene av en slik offentliggjøring vil være større enn offentlighetens interesse av at saken blir omtalt. Dette vil bare være aktuelt i ytterst sjeldne tilfeller.

Oslo; 30.04.2021

Etter fullmakt

Åse Kristin Berglihn Hemsén
ekspedisjonssjef

Stein Jahren
avdelingsdirektør

Beretningen er godkjent og ekspedert digitalt